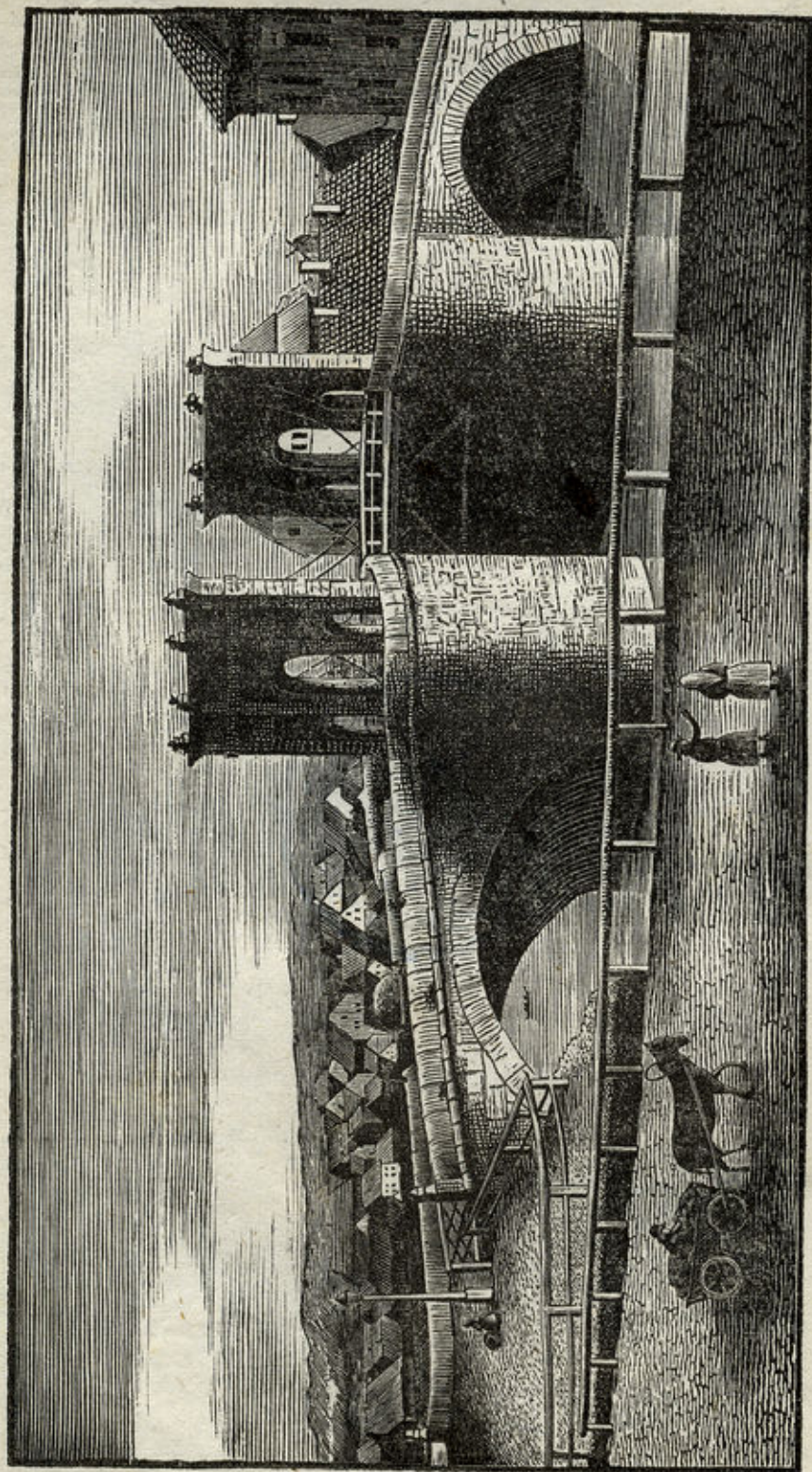

Larto linna fiwvi = sild.

N. 416.

Ma-rahwa K a l e n d e r

ehf

T ä h t - r a m a t

1848

Ajastaja päle, pärran

Jesanda Jesuse Kristuse

sündimist.

Sel ajastajal om 366 päwa.

Zwölfter Jahrgang.

Bearbeitet von der gelehrten estnischen Gesellschaft.

Der Druck dieses Kalenders, dessen Vertrieb nur in den Ostsee-
provinzen erlaubt ist, ist unter der Bedingung erlaubt, daß die ge-
setzliche Zahl Exemplare der Censurcomität übergeben werde.
Dorpat, den 24. October 1847. Censor S a h m e n.

Lartun

trüffitu J. E. Schünmanni lässä man.

Massap keüdetu 10 fop. hõbb.

Mõnne sündinu asja mälletus ja arv.

	ajastaiga.
Masilma lomiseft armatas	5797
Jõsanda Jესuse Kristuse sündimiseft	1848
Tartolina eddimätsesft ehhitamisesft	818
Kui ristiusft Liivlandi-male tulli	662
Lutteruse õige ussu üleswõtmisesft	331
Kui Lutteruse õige ussu üleswõtmise Liivlandi- male tulli	326
Kui Peterburilina nakkati ehhitama	145
Kui meie ma Wennerigi wallitsuse alla sai	138
Wõrrolina ehhitamisesft	63
Meie Keisri-herra Nikolai Pawlowitsi sündi- misesft	52
Tarto surekoli (aadamisesft)	46
Kui Prantsus Wenne-male tulli, nink pallasu Most wa-linast wälja aeti	36
Kui Liivlandi-maal prius kuleteti	29
Kui meie armolik Keisri-her Nikolai Pawlo- wits naks wallitsema	23
Kui se pärramene suur henge kirjutamine meie maal olli	14
Kui Jummal-orjust kirrikun wastse kirriko-säduse pärra nakkati piddama	14

Kalendri-tähte selletamine.

noor ku.

eddimäne werand.

täus ku.

pärramene werand.

õdd. õddangul.

n. nädal.

k. kel.

t. tund.

p. pühha.

p. pärrast, nink päim.

hom. hommungul.

m. minnuti.

e. k. enne kespäiwa.

p. k. päle kespäiwa.

õs. õsel.

Kats ristikesft (**) päiwa arwo man näütwa, et om
krono, wai kirriko-pühha, mes kirrikun pühhendetas. Üts ris-
tikene (*) päiwa arwo-tähhe een näütap, et kōhhut nink
koli sāratsel päiwal ei peta.

Wastse ajastaja laul.

Wiis: Wie groß ist des Allmächt'gen Güte.

1. Üts ajastaig om jälle lānuu,
Ei tulle ennamb taggasi!
Kiik lāts, mes minna kuulnu, nānuu,
Kiik rōem, kiik kurbus tādmbani!
Ent mes ma hāād ehk kurja teggi,
Se jāap, ei kao kunnage,
Mo Essa, ke mo tekku nāggi,
Es unneta neist üttele.

2. Ent kas mo teo wōiwa saista
Mo pühha Essa silmi een?
Kas wōip ta armo palge paista
Mull' ütškōrd taiwa walgusen?
Kas ma, kui tullep ello tukka,
Sa Essa üsjan hengama,
Wai kas ta mōistap miinno hukka
Mo pattu pärrast kōggona?

3. Kui Jēsand seni hāād mull' nāütnu,
Kas tundsi ma ka sōamest?
Kas olle se eest minna tādnu
Ja kāsfast ütteinokest?
Kas jai mo jalg se tee-raa päle,
Kon Jesus kāmwe minno een?
Kas olli ussin hāle idle
Mo meel nink kindma digusen?

4. Oh Jēsand, kui ma pärrandwōwa
Se ajastaja pattu kiik,
Siis minna henda wāart ei lōwōwa,
Et sa mull' ollit armolik!

Mo südda olli kalg nink leüge,
Ma olli laist nink holetu;
Ent sinna, Jummal, ollet õige,
Sepärrast minna pelja so.

5. Oh Jēsand, kui ma pärandõwma,
Mes hāād sel ajastajal sa
Mull' teggit, siš ma jälle lõwma,
Et sedda wāārt es olle ma.
Es wāssi sinna hāād mull' tetten
Kiik aastat otša täämbani,
So armo tekko laulda wõtten
Ma laulaš ello otšani.

6. Ma palle, et sa mo weel kaınas,
Es peas armo minnoga,
Et omma palget nätta aınas
Mull', ke ma palle jätmata.
Siš tahha minna ümbrepõõrda,
So sõõna kuulda sõamešt,
So abbiga kiik pattu wāārda.
Nink Jesu jällin kāwma tõest'.

7. Kiik ilma, Jēsand, sinna tādut
Sel aastal omma armoga,
Ma teına so. et abbi nāudit
Ka muile, Onnisteggija!
Oh sada neid ka rahho tele,
Ke nüüd weel ikwa risti al,
Et laulaš' rōemoga kiik kele:
Uuw olgo meije Jummalal!

C. H.

I. Januar. 31 päiwa. Wastse-ajastaja: ku.

Las meil so päle lota nink abbi sinnust ota, ja hāddan kanna-
tada, so mitte unnetada.

**1 Neljap.	Wastse-aj. p.	 f. 1, 33 m. p. f.
2 Redi	Ubel, Set	
3 Poolp.	Enof	

Pühhap. päle Wastse ajast. Jesust ristitas. Matt. 3, 13-17.		
4 Pühhap.	Metusala	Ilm lāt
5 Eesp.	Simeon	
**6 Lõisip.	Kolme kun. p.	
7 Kolmap.	Mektior	 f. 1, 52 m. p. f.
8 Neljap.	Erart	
9 Redi	Kasper	
10 Poolp.	Paawli p.	

1. P. p. 3. Runa. p.	Jesust 12 ajastaiga wanna. Luk. 2, 41-52.	
11 Pühhap.	Higinus	külmembas.
12 Eesp.	Rein	
13 Lõisip.	Hilarius	Lumme saddo.
14 Kolmap.	Robbert	
15 Neljap.	Weliks	 f. 1, 45 m. p. f.
16 Redi	Erzman	
17 Poolp.	Lõnnise p.	

2. P. p. 3. Runn. p.	Saja Kanan Kalilea maal. Jan. 2, 1-11.	
18 Pühhap.	Cewraim	Range
19 Eesp.	Sara	
20 Lõisip.	Wab. Sebast.	külmi
21 Kolmap.	Netta	
22 Neljap.	Wintsent	 f. 3, 29 m. hom.
23 Redi	Lotta	
24 Poolp.	Timoteus	

3. P. p. 3. Runn. p.	Piddali tõbbine ja pämišhe sullane. Matt. 8, 1-13.	
25 Pühhap.	Paawli ümbrel.	ilma
26 Eesp.	Hans	
27 Lõisip.	Krisostomus	tuleta.
28 Kolmap.	Kaarl	
29 Neljap.	Samuel	 f. 9, 42 m. õdd.
30 Redi	Ida	
31 Poolp.	Anno	

1. Januatil tõsses päiw: f. 8, 32 m. lāt alla: f. 3, 28 m.
10. — — — — — 8, 16 — — — — — 3, 44 —
20. — — — — — 7, 55 — — — — — 4, 5 —

O Jeesand minno ennista, o Jeesand minno walgušta, o Jeesand tõsta minno päl' so palget, anna rahho mull'.

4. P. p. 3 Kunn. p. Jeesus laivan merre päl. Matt. 8, 23—27.

1 Pühhap.	Prigita	
*2 Eesp.	Künle p.	Tulline
3 Tõisip.	Hanna	
4 Kolmap.	Veronika	külm.
5 Neljap.	Agata	
6 Redi	Perent	
7 Poolp.	Rikart	

£. 5, 44 m.
hom.

9. P. enne lihhawõte. Tõteggija winamäen. Matt. 20, 1—16.

8 Pühhap.	Salomon	
9 Eesp.	Polli	
10 Tõisip.	Ebbo	Külm jättap
11 Kolmap.	Rosa	
12 Neljap.	Karrolina	pärä.
13 Redi	Peningna	
14 Poolp.	Waltin	

8. P. enne lihh. Semen mitmesugg. ma päl. Luf. 8, 4—15.

15 Pühhap.	Jisrael	
16 Eesp.	Jula	£. 10, 9 m. hom.
17 Tõisip.	Konstanzja	
18 Kolmap.	Konfordia	udsu,
19 Neljap.	Sanna	
*20 Redi	Redi ja Poolp.	sulla.
*21 Poolp.	enne lihya heite	

£. 10, 9 m.
hom.

7. P. enne lihh. ehk Paasto p. Kristuse kannatam. Luf. 18, 31—43.

22 Pühhap.	Peetri p.	
23 Eesp.	Mina	£. 3, 4 m. p. £.
24 Tõisip.	Paasto p.	
25 Kolmap.	Tuhha p.	udsu nint
26 Neljap.	Nektor	penik ne wihma
27 Redi	Klaudius	saddo.
28 Poolp.	Justus	

£. 3, 4 m.
p. £.

1. P. Paastun. Kristust kiusatas kurratist. Matt. 4, 1—11.

29 Pühhap.	liig päiw	£. 6, 28 m. hom.
------------	-----------	---------------------

£. 6, 28 m.
hom.

1. Weebruaril tõssep päiw: £. 7, 26 m. lät alla: £. 4, 34 m.

10. — — — — — 7, 3 — — — — — 4, 57 —

20. — — — — — 6, 37 — — — — — 5, 23 —

Me kittame so, Jeesus Krist, et kolit meie pattu eest, nint omma mõrro surmaga meid wacsid wõttit lunnasta.

1 Eesp.	Albinus	
2 Tõisip.	Lowisa	Taiwas
*3 Kolmap.	Walu. Kolmap.	setletap.
4 Neljap.	Nadrian	
5 Redi	Meta	Tuul.
6 Poolp.	Kotiwrit	

2. P. Paastun. Kananea ma naine. Matt. 15, 21—28.

7 Pühhap.	Simmo	
8 Eesp.	Perpetua	£. 10, 57 m. õdd.
9 Tõisip.	Mit	
10 Kolmap.	Wlandina	Pehme
11 Neljap.	Konstantin	
12 Redi	Kregor	ilm.
13 Poolp.	Ernst	

£. 10, 57 m.
õdd.

3. P. Paastun. Kristus ajap kurratit wälja. Luf. 11, 14—28.

14 Pühhap.	Zakarias	
15 Eesp.	Lugus	Nakkap külmetama.
16 Tõisip.	Aleksander	£. 3, 5 m. hom.
17 Kolmap.	Truta	
18 Neljap.	Kaabriel	
19 Redi	Josep	Sulla,
20 Poolp.	Rupert	

£. 3, 5 m.
hom.

4. P. Paastun. Kristus sõdap 5000 meest. Jan. 6, 1—15.

21 Pühhap.	Penetikt	
22 Eesp.	Kawael	udsu nint
23 Tõisip.	Zeowil	£. 12, 48 m. õs.
24 Kolmap.	Kasimir	
*25 Neljap.	Maria ful. p.	wihma saddo.
26 Redi	Emanuel	
27 Poolp.	Kusta	

£. 12, 48 m.
õs.

5. P. Paastun. Jeesus päle heidetas kiwwe. Jan. 8, 46—59.

28 Pühhap.	Kideon	Lumme sattap
29 Eesp.	Lina	£. 4, 37 m. p. £.
30 Tõisip.	Nat	
31 Kolmap.	Toots	nint tuiskap.

£. 4, 37 m.
p. £.

1. Märzil tõssep päiw: £. 6, 15 m. lät alla: £. 5, 45 m.

10. — — — — — 5, 52 — — — — — 6, 8 —

20. — — — — — 5, 26 — — — — — 6, 34 —

Jesús om nüüd ülestõusnu, surma wangist päänu; sest rõmus-
tago nink tedda üllendago kiit risti rahwas!

1 Neljap.	Lora	Wailik
2 Redi	Lio	
3 Poolp.	Werdinant	
6. P. Paastun. Jesuse süüetulemine Jerusalemmesse. Matt. 21, 1—9.		
4 Pühhap.	Ambrosius	ilm, päiwa
5 Eesp.	Maxim	
6 Iõisip.	Idlestin	
7 Kolmap.	Iron	 f. 4, 18 m. p. f.
**8 Neljap.	Suur neljap.	
**9 Redi	Suur redi	
10 Poolp.	Ezekiel	paiste.

Kristuse ülestõõsemine. Mark. 16, 1—8.

**11 Pühhap.	1. Pühhap. püh.	Kewwajene
**12 Eesp.	2. Pühhap. püh.	
**13 Iõisip.	Justin	
**14 Kolmap.	Joel	 f. 4, 7 m. p. f.
**15 Neljap.	Dwadja	
**16 Redi	Ruda	
**17 Poolp.	Ignazius	Lumme

1. P. v. Krist. ülest. p. Jesus näud. henda Jünger. Jan. 20, 19—31.

18 Pühhap.	Walerian	saddo nink
19 Eesp.	Simon	
20 Iõisip.	Saul	
**21 Kolmap.	Jim	tuisk.
22 Neljap.	Kajus	
23 Redi	Jüri päiw	
24 Poolp.	Albert	 f. 9, 2 m. hom.

2. P. v. Krist. ülest. p. Kristus hä karjus. Jan. 10, 12—16.

25 Pühhap.	Markuse päiw	wen, õsel
26 Eesp.	Ezekias	
27 Iõisip.	Anastassius	
28 Kolmap.	Teressia	 f. 4, 43 m. hom.
29 Neljap.	Reimund	
30 Redi	Erast	

1. Aprilil tõõsep päiw: f. 4, 56 m., lät alla: f. 7, 4 m.

10. — — — — — 4, 33 — — — — — 7, 27 —
20. — — — — — 4, 9 — — — — — 7, 51 —

So Jäfsand Jesus tenname, Et illes lätit taiwate. O kange
würst Immanuel, Weid kinnita iks ussun tääl. Halleluja!

1 Poolp.	Wilip. ja Jak. p.	Jahhe
3. P. v. Krist. ülest. p. Krist. ärraminnefist. Jan. 16, 16—23.		
2 Pühhap.	Eligmunt	tuul nink
3 Eesp.	Risti löidm. p.	
4 Iõisip.	Selma	
5 Kolmap.	Kottart	 f. 8, 28 m. hom.
6 Neljap.	Liidrik	
7 Redi	Jetta	
8 Poolp.	Hioh	ilm.

4. P. v. Krist. ülest. p. Krist. towot. rõmust. läbbat. Jan. 16, 5—15.

**9 Pühhap.	Niggola p.	Laiwas selletap.
10 Eesp.	Kordian	
11 Iõisip.	Pankrazius	
12 Kolmap.	Nero	Päiwa paiste nink tahhe,
13 Neljap.	Sermazius	
14 Redi	Kristjan	
15 Poolp.	Sohwi	 f. 1, 33 m. õf.

5. P. v. Krist. ülest. p. Öigest palw. piddamifist. Jan. 16, 23—30.

16 Pühhap.	Peep	läämmi ilm.
17 Eesp.	Anton	
18 Iõisip.	Erif	
19 Kolmap.	Wilemon	Wihm nink rääs.
**20 Neljap.	Krist. taiw. m. p.	
21 Redi	Irina	
22 Poolp.	Mila	 f. 4, 27 m. p. f. Külm

6. P. v. Krist. ülest. p. Kui se rõmust. saap tullemä. Jan. 15, 26—16, 4.

23 Pühhap.	Leontine	tuul.
24 Eesp.	Esther	
25 Iõisip.	Urbani p.	
26 Kolmap.	Eduart	Päiwal läämmi,
27 Neljap.	Luddo	
28 Redi	Willem	
29 Poolp.	Mats	 f. 7, 2 m. õdd.

Pühha Waimo wälja kaldamine. Jan. 14, 23—31.

**30 Pühhap.	1. Suw. pühha	õfel jahhe.
**31 Eesp.	2. Suw. pühha	

1. Mail tõõsep päiw: f. 3, 45 m., lät alla: f. 8, 15 m.

10. — — — — — 3, 26 — — — — — 8, 4 —
20. — — — — — 3, 10 — — — — — 8, 50 —

VI. Juni. 30 päiwa. Jani: fu.

Trööstke, ütley Jummal, trööstke minno kurbu rahwast tääl;
Tõstke üles murrest, tõstke neid, ke murretama weel. Kea pattu lei-
nawa, hädä ülle kaibawa, neile pajatage rõmo, neile kuletage armo.

1 Tõisip.	Rotsalk	 f. 10, 45 m. õdd.
2 Kolmap.	Emma	
3 Neljap.	Liso	
4 Redi	Widrika	
5 Poolp.	Poniwazijs	

Kolmainuse pühha. Jeesus ja Nikodemus. Jan. 3, 1—15.		
6 Pühhap.	Artus	wine ilma: kene.
7 Eesp.	Lufrezia	
8 Tõisip.	Medardus	
9 Kolmap.	Pertram	
10 Neljap.	Blawius	
11 Redi	Varnabas	 f. 8, 14 m. hom.
12 Poolp.	Tina	

1. P. v. Kolm. p. Niffas mees ja Laatsarus. Luk. 16, 19—31.		
13 Pühhap.	Tobias	Tahhe tuul.
14 Eesp.	Tetlow	
15 Tõisip.	Widi päiw	
16 Kolmap.	Justina	
17 Neljap.	Nikander	
18 Redi	Homer	 f. 12, 5 m. õf.
19 Poolp.	Kert	

2. P. v. Kolm. p. Suur õddango sõmaig. Luk. 14, 16—24.		
20 Pühhap.	Wlorian	Pallawa ilma nink mürrišta- mise.
21 Eesp.	Rahel	
22 Tõisip.	Ziit	
23 Kolmap.	Pasilius	
**24 Neljap.	Jani päiw	
**25 Redi	Wio	 f. 11, 17 m. hom.
26 Poolp.	Jeremias	

3. P. v. Kolm. p. Arrakaddonu lammis. Luk. 15, 1—10.		
27 Pühhap.	7 maggajide p.	Wihma saddo nink lammil ilm.
28 Eesp.	Josua	
*29 Tõisip.	Peetri Paawli p.	
30 Kolmap.	Paawli mället. p.	

1. Junil tõsses päiw: f. 2, 58 m., lät alla: f. 9, 2 m.			
10.	—	—	—
20.	—	—	—

VII. Juli. 31 päiwa. Haina: fu.

Taiwas, merri, tuul nink ma loja auwo ndutawa. Minno
heng, oh wotta ka omma lojat awwusta!

**1 Neljap.	Geobalt	Selge
2 Redi	Haina Maria p.	
3 Poolp.	Kornel	

4. P. v. Kolm. p. Olge armoliko. Luk. 6, 36—42.		
4 Pühhap.	Ulrik	 f. 11, 18 m. hom.
5 Eesp.	Unfelm	
6 Tõisip.	Hektor	
7 Kolmap.	Jonatan	
8 Neljap.	Kilian	
9 Redi	Hin	nink
10 Poolp.	7 welliste p.	

5. P. v. Kolm. p. Peetri kalla lomus. Luk. 5, 1—11.		
11 Pühhap.	Nora	 f. 1, 15 m. p. f.
12 Eesp.	Hindrik	
13 Tõisip.	Margrete p.	
14 Kolmap.	Ponawent	
15 Neljap.	Apostl. lahkom.	
16 Redi	Hermine	pallawa
17 Poolp.	Aleksius	

6. P. v. Kolm. p. Wariserde õigus. Matt. 5, 20—26.		
18 Pühhap.	Rosina	 f. 9, 12 m. hom.
19 Eesp.	Laura	
20 Tõisip.	Elias	
21 Kolmap.	Daniel	
22 Neljap.	Mar. Madd. p.	
23 Redi	Dskar	pitse
24 Poolp.	Kristina	

7. P. v. Kolm. p. Kristus sõdap 4000 meest. Mark. 8, 1—9.		
25 Pühhap.	Jakobi p.	 f. 4, 43 m. hom.
26 Eesp.	Anna	
27 Tõisip.	Marta	
28 Kolmap.	Plato	
29 Neljap.	Pedo	
30 Redi	Walter	ilma wih:
31 Poolp.	Erm	

1. Julil tõsses päiw: f. 3, 13 m., lät alla: f. 8, 47 m.			
10.	—	—	—
20.	—	—	—

Se semen, meš me kühwime, sat Jäsand sinno läest. Nüüd annat sa ka heldeste meil kašwu ommast tööst.

8. P. p. Kolm. p.	Kanwala Prohweti.	Matt. 7, 15—23.
1 Pühhap.	Peetri wang.	Pallawa
2 Eesp.	Moses	 f. 10, 3 m.
3 Tõisip.	August	ödd.
4 Kolmap.	Eleasar	
5 Neljap.	Dšwalt	
*6 Redi	Krist. ärrasell. p.	ilma lätwa
7 Poolp.	Zinno	

9. P. p. Kolm. p.	üllekohtune majapiddaja.	Lut. 16, 1—9.
8 Pühhap.	Kotlip	aigo möda
9 Eesp.	Roman	 f. 5, 55 m.
10 Tõisip.	Lawritse p.	ödd.
11 Kolmap.	Olga	
12 Neljap.	Klara	jahhembas.
13 Redi	Ello	
14 Poolp.	Eusebius	

10. P. p. Kolm. p.	Jerusalemi lina ärrahäetamine.	Lut. 19, 41—48.
*15 Pühhap.	Rõa Maria p.	
16 Eesp.	Jak	 f. 5, 48 m.
17 Tõisip.	Henning	ödd.
18 Kolmap.	Lena	
19 Neljap.	Sebalt	Lämmi wiš
20 Redi	Pernart	mane ilm.
21 Poolp.	Rut	

11. P. p. Kolm. p.	Wariser ja müütnik.	Lut. 18, 9—14.
*22 Pühhap.	Wilipert	Zaiwas sellatap.
23 Eesp.	Zakkeus	 f. 10, 30 m.
24 Tõisip.	Pärtle p.	ödd.
25 Kolmap.	Ludwik	
26 Neljap.	Natalia	
27 Redi	Jeppart	Lämmi ninf
28 Poolp.	Augusta	

12. P. p. Kolm. p.	Keleto ja kērweto innemine.	Mark. 7, 31—37.
*29 Pühhap.	Jani pä mah. l. p.	udsune
*30 Eesp.	Benjamin	ilm.
31 Tõisip.	Rebekka	

1. Augustil töšep päiw: f. 4, 14 m., lät alla: f. 7, 46 m.
 10. — — — — — 4, 37 — — — — — 7, 23 —
 20. — — — — — 5, 2 — — — — — 6, 58 —

Kiik om nüüd, Jäsand, poimetu, meš lašit kašwada, sa kuit meš me pallelnu, siš kule tenno ka.

1 Kolmap.	Egidius	 f. 8, 5 m.
2 Neljap.	Elisa	hom.
3 Redi	Perta	
4 Poolp.	Meus	Sumwine

13. P. p. Kolm. p.	Hallelif Samaritiline.	Lut. 10, 23—37.
5 Pühhap.	Natanael	ämmi ninf
6 Eesp.	Mango	wihmane ilm.
7 Tõisip.	Regina	 f. 11, 44 m.
*8 Kolmap.	Mar. sündim. p.	öf.
9 Neljap.	Pruno	
10 Redi	Soštenes	Zaiwas sellatap,
11 Poolp.	Kerart	

14. P. p. Kolm. p.	Kümme piddali többist.	Lut. 17, 11—19.
12 Pühhap.	Sirus	
13 Eesp.	An	lämmi, tahhe
*14 Tõisip.	Risti üllend. p.	
15 Kolmap.	Nikodemus	 f. 11, 22 m.
16 Neljap.	Bina	e. f. p.
17 Redi	Lambert	ilm.
18 Poolp.	Titus	

15. P. p. Kolm. p.	Mammona orjusest.	Matt. 6, 24—34.
19 Pühhap.	Werner	Kange wihma
20 Eesp.	Madde	
21 Tõisip.	Matteuse p.	faddo mitto
22 Kolmap.	Morits	
23 Neljap.	Hosea	 f. 3, 48 m.
24 Redi	Jani samise p.	p. f. p.
25 Poolp.	Kleowas	

16. P. p. Kolma. p.	Pässa - naise poig Naint linast.	Lut. 7, 11—17.
*26 Pühhap.	Jani oppetaj. p.	päiwa järgis
27 Eesp.	Udo	möda.
28 Tõisip.	Wenzel	
29 Kolmap.	Mähle päim	
30 Neljap.	Hironimus	 f. 5, 43 m.
		ödd.

1. Septembril töšep päim: f. 5, 32 m., lät alla: f. 6, 28 m.
 10. — — — — — 5, 54 — — — — — 6, 6 —
 20. — — — — — 6, 19 — — — — — 5, 41 —

Eis, armas Eisa, anna ma nüüd sõand sinnule, oh ärra põlgo
sedda ka, te walmis hennele.

*1 Redi	M. kaita. ja eenp. p.	Udsune
2 Poolp.	Wolrat	nint

**17. P. p. Kolmain. p. Poimo pühha.

3 Pühhap.	Jairus	wihmane
4 Eesp.	Pranz	
5 Iõisip.	Amalia	ilm.
6 Kolmap.	Wides	
7 Neljap.	Simson	 f. 8, 14 m.
8 Redi	Siraf	hom.
9 Poolp.	Taaf	

18. P. p. Kolm. p. Suremb kask sädusen. Matt. 22, 34—46.

10 Pühhap.	Wai	Taiwas nak:
11 Eesp.	Purkart	
12 Iõisip.	Walwrit	kap selletama.
13 Kolmap.	Albreht	 f. 4, 33 m.
14 Neljap.	Kai	hom.
15 Redi	Hedwi	
16 Poolp.	Kallus	

19. P. p. Kolm. p. Luwallo többine. Matt. 9, 1—8

17 Pühhap.	Emil	Lumme saddo.
18 Eesp.	Lufase p.	
19 Iõisip.	Luzius	Ilm lät aigo
20 Kolmap.	Wendelin	
21 Neljap.	Ursel	
*22 Redi	Katta	 f. 7, 50 m.
23 Poolp.	Sewerin	hom.

**20. P. p. Kolmain. p. Kieriko õige ussu illeswõtmise p.

24 Pühhap.	Salome	mõda kül:
25 Eesp.	Krispin	
26 Iõisip.	Lisa	membas.
27 Kolmap.	Teetš	
28 Neljap.	Simon, Juda	
29 Redi	Hels	 f. 3, 22 m.
30 Poolp.	Upsalon	hom.

21. P. p. Kolm. p. Kunninga-mehhe poig. Jan. 4, 47—54.

31 Pühhap.	Wolfgang	
------------	----------	--

1. Oktobril tõssep päiw: f. 6, 47 m., lät alla: f. 5, 13 m.
10. — — — — — 7, 9 — — — — 4, 41 —
20. — — — — — 7, 34 — — — — 4, 26 —

Wäita palwen, puhkamisen, wäita, maadle jätmata, wära ärra
ussindusen, taple õ nink päiwa ka.

1 Eesp.	Pühhide p.	Hä parras
2 Iõisip.	Hengide p.	kilm
3 Kolmap.	Nahum	 f. 8, 33 m.
4 Neljap.	Et	õdd.
5 Redi	Enno	
6 Poolp.	Linnert	

22. P. p. Kolmain. p. Kawwal sullane. Matth. 18, 23—35.

7 Pühhap.	Esa	nint
8 Eesp.	Aleksandra	Lumme saddo.
9 Iõisip.	Teodor	Tuist nint
10 Kolmap.	Martin Lutter	sulla.
11 Neljap.	Martin piiskop	 f. 11, 16 m.
12 Redi	Jonas	õf.
13 Poolp.	Paap	

23. P. p. Kolm. p. Tatsina rahha. Matt. 22, 15—22.

14 Pühhap.	Widrik	Ilm lät
15 Eesp.	Leopolt	kilmembas.
16 Iõisip.	Annik	Jõe pantas
17 Kolmap.	Hugo	finni.
18 Neljap.	Eära	
19 Redi	Elisabet	
**20 Poolp.	Amos	

Koolnuide mälletuse pühha.

**21 Pühhap.	Mar. ohwrd. p.	 f. 9, 53 m.
22 Eesp.	Abbas	õdd.
23 Iõisip.	Klement	Lumme saddo.
24 Kolmap.	Jossas	
25 Neljap.	Katrina p.	Ilm lät
26 Redi	Konrat	
27 Poolp.	Pabbo	

1. Krist. tullem. p. Kristuse sissetullem. Jerusaf. Matt. 21, 1—9.

28 Pühhap.	Rünter	 f. 1, 30 m.
29 Eesp.	Meinart	p. f. p.
30 Iõisip.	Andrese p.	kilmembas.

1. Nowembril tõssep päiw: f. 8, 2 m., lät alla: f. 3, 58 m.

10. — — — — — 8, 21 — — — — 3, 39 —
20. — — — — — 8, 39 — — — — 3, 21 —

Tulle jo taiwast, armas Jesus, jälle; pāsta meid waiwast, meid ka rōmustelle. Jaggaw om ota mehhil ni kui nāsil; tulke meil wāesil.

1 Kolmap.	Arnold	Parras talwine kūlm.
2 Neljap.	Kārēna	
3 Redi	Kola	
4 Poolp.	Parba	

2. Krist. tullem. p.	Wiimse-pāiwa tähhe.	Euf. 21, 25—36.
5 Pühhap.	Sabina	 f. 1, p. f.
**6 Eesp.	Niggola p.	
7 Lõisip.	Sonni	Lumme
8 Kolmap.	Maria sam. p.	
9 Neljap.	Rudolf	saddo.
10 Redi	Judit	
11 Poolp.	Woldemar	

3. Krist. tullem. p.	Jaan wangi-tornin.	Matt. 11, 2—10.
12 Pühhap.	Orilia	 f. 6, 9 m.
13 Eesp.	Luzia	
14 Lõisip.	Nikasti	odd.
15 Kolmap.	Hip	
16 Neljap.	Johana	Udsune
17 Redi	Pazarus	
18 Poolp.	Kristop	

4. Krist. tullem. p.	Jani tunnistus.	Jan. 1, 19—28.
19 Pühhap.	Lot	Taiwas seltetap.
20 Eesp.	Abraham	
21 Lõisip.	Loma p.	 f. 9, 24 m.
22 Kolmap.	Peata	
23 Neljap.	Tohwre	Kange lumme
24 Redi	Adam, Ewa	
**25 Poolp.	1. Talwiste p.	

P. p. talw. p.	Simeon ja Hanna.	Euf. 2, 33—40.
**26 Pühhap.	2. Talw. püh.	tuist.
27 Eesp.	Ewangel. Jaan	
28 Lõisip.	Jlmsüta laste p.	 f. 12, 38 m.
29 Kolmap.	Noa	
30 Neljap.	Tawit	Parras kūlm.
31 Redi	Silwešter	

1. Tezembril tõssep päiw:	f. 8, 49 m.	lāt alla: f. 3, 11 m.
10. — — — — —	8, 53 — — —	— — — 3, 7 —
20. — — — — —	8, 50 — — —	— — — 3, 10 —

Ujastaja aja.

- 1) Kewwaj allustap 8mal Märzil f. 12, 58 m. lōun.
- 2) Suwwi allustap 9mal Junil f. 9, 53 m. hom.
- 3) Suggis allustap 10nel Septembril f. 11, 58 m. dsel.
- 4) Talw allustap 9mal Tezembril f. 5, 39 m. odd.

Pāiwa- ja ku-warjotamise.

Selsinnatsel aastal warjotetas pāiwa nellikōrd, nint kuud katkōrd, ent meije maal om ennege üks ainus pāiwa- ja ku-warjotus nātta.

Ku warjotus om 7mal Märzil; allustap f. 9, 2 m. odd.; lõppep f. 12, 55 m. dsel.

Pāiwa warjotus om 15nel Septembril; allustap f. 10, 51 m. hom.; lõppep f. 11, 56 m. hom.

Kirriko-, kono- nint mōnne mu pühha.

Januari kuun.

1. Wastse ajastaja pühha, nint Keiserliko Surewūrsti Prowwa Helena Pawlowna sündimise pühha.
6. Kolme kunninga pühha.

Weebruari kuun.

2. Kūinle päiw.
20. n. 21. Redi ja poolpāiw enne lihhahēite.

Märzi kuun.

3. Palwe kolmapāiw.
25. Maria kulutamise pühha.

Aprili kuun.

8. Suur neljapāiw.
9. Suur redi.
11. Kristuse illeskōssēmise pühha, terwe nāddal.
17. Keiserliko Surewūrsti nint Ironipārrandaja Alek-sandri Nikolajewitsi sündimise pühha.
21. Sure Keistri Prowwa Aleksandra Weodorowna nimme-pühha.

Mai kuun.

9. Niggola päiw.
20. Kristuse taiwaminnemise pühha.
30. ja 31. Suwwise pühha.

Juni kuun.

24. Jani päiw.
25. Sure Keisri Wallitseja herra Nikolai Pawlowitsi sündimise pühha.
29. Peetri päiw.

Juli kuun.

1. Sure Keisri Prowwa Aleksandra Weodorowna sündimise pühha.

Augusti kuun.

6. Kristuse ärraselletamise pühha.
15. Maria taiwaminnemise pühha.
22. Sure Keisri Wallitseja herra Nikolai Pawlowitsi tronimise pühha.
29. Jani pä mahhalõmise päiw.
30. Keiserliko Surewürsti nint Tronipärrandaja Alek- sandri Nikolajewitsi nimme- pühha.

Septembri kuun.

8. Maria sündimise päiw.
14. Riisti üllendamise päiw.
26. Jani oppetaja päiw.

Oktoobri kuun.

1. Maria kaitmine nint eenpallemine.
3. Poimo pühha.
22. Maria koso- pühha Kasani linan.
24. Meije õige kirriko- uflu ülleõwõtmise pühha.

Nowembri kuun.

20. Sure Keisri Wallitseja herra Nikolai Pawlowitsi troni päle samise pühha.
21. Maria ohwer; ja koolnuide mälletuse pühha.

Tejembri kuun.

6. Sure Keisri Wallitseja herra Nikolai Pawlowitsi nimme- pühha.
25. Meije Jõsanda Jესuse Kristuse sündimise pühha. Pühhendetas ka sedda päiwa mälletuse, et Prant- suse sõawäggi sai 1812 Wennerigist wäljaetus.

Meije sure Keisri herra sugguõssa.

Nikolai I. tige Wennerigi Üllembwallitseja ja Keiser, nint Polama Kunningas, om sündinu 25mal Junil 1796. Aleksandra Weodorowna, Wenne; ja Polama Keisri; ja Kunninga- prowwa, Preissi- ma Kunninga tüttar, om sündinu 11sel Julil 1798. Neide latse:

1. Aleksander Nikolajewits, Jესarewits, Suurwürst ja aujärje pärrandaja, om sündinu 17nel Aprillil 1818. Temma Prowwa, Surewürsti; Prowwa Maria Alek- sandrowna, Jესarewna, Hēsēni Sure-herzogi tüttar, om sündinu 18mal Julil 1824.

Neide latse: a) Surewürsti- preili Aleksandra Alek- sandrowna, om sündinu 18nel Augustil 1842.

b) Suurwürst Nikolai Aleksandrowits, om sündinu 8mal Septembril 1843.

c) Suurwürst Aleksander Aleksandrowits, om sün- dinu 26mal Weebruari 1845.

d) Suurwürst Wladimir Aleksandrowits, om sündi- nu 10mal Aprillil 1847.

2. Konstantin Nikolajewits, Suurwürst, om sündinu 9mal Septembril 1827.

3. Nikolai Nikolajewits, Suurwürst, om sündinu 27mel Julil 1831.

4. Mihhael Nikolajewits, Suurwürst, om sündinu 13nel Oktobril 1832.

5. Maria Nikolajewna, Suurwürstiprowwa, om sün- dinu 6dal Augustil 1819; laulatetu se Herzogi herraga Maksimilian von Leuchtenberg; Neide latse:

a) Suurwürstipreili Maria Maksimilianowna, om sündinu 4mal Oktobril 1841.

b) Suurwürst Nikolai Maksimilianowits, om sün- dinu 23dal Julil 1843.

c) Suurwürsti- preili Eugenia Maksimilianowna, om sündinu 20mal Märzil 1845.

d) Suurwürst Eugen Maksimilianowits, om sündinu 27mal Januaril 1847.

6. Olga Nikolajewna, Suurwürsti- prowwa, om sündi- nu 30nel Augustil 1822; laulatetu se Kunningliko Wür- tembergi Troni- pärrandaja herraga Kaarl Widi- rik Aleksander.

Keisri welli: Mihhael Pawlowits, Suurwürst, om sündinu 28mal Januaril 1798.

Temma prowwa om: Helena Pawlowna, sündinu 28mal Tejembril 1806. Neide tüttar:

Katarina Mihhailowna, Suurwürstipreili, sündinu 16nel Augustil 1827.

Keisri sõffare: 1. Maria Pawlowna, Saksen-Weimari ma Wallitseja Sure: Herzogi Kaarl Widriki proowa, sündinu 4dal Weebruariil 1786.

2. Anna Pawlowna, Hollandi:ma Runninga Willemi II. proowa, sündinu 7mel Jan. 1795.

Eada piddamise päiwa.

Wastse: ajastaja: ku,

7mel: Tartolinan suur saksa laat, 3 n.

Küünle: ku,

2el: Willandi: linan suur saksa laat, 8 p. — 2el: Wörro: linan, 1 p. — 22el: Wörro: linan suur saksa laat, 8 p. — 27mel: Willandi: linan 1 p.

Lebbe: ku,

9mal: Niggola laat, Wööbsun, Wenne piri pääl, Räp: pina kihheltunan.

Jani: ku,

23dal: Jani laat, Willandi: linan, 2 p. — 26dal Wörro: linan. — 27mel: Walga: linan. — 29mal: Peetri laat, Tartolinan. — 29mal: Peetri laat, Tarwašto mõisan.

Haina: ku,

2el: Karksi mõisan. — 20nel: Perno: linan, suur saksa laat, 3 n.

Poimo: ku,

10nel: Walga: linan. — 15nel: Helme mõisan 2 p. — 24mal: Lawritse laat, Mosekatsen, Pölwa kihheltunan. — 27mel: Wastsemõisan, liggi Willandi: lina. — 29mal: Kilinga mõisan, Saarde kihheltunan.

Mihkle: ku,

2el: Abja mõisan, Halliste kihheltunan, 2 p. — 4dal: Sindi mõisan, Torri kihheltunan, 2 p. — 4dal: Sah: hari laat, Räppinal, 2 p. — 6dal: Takerberi mõisan, Helme kihheltunan. — 8mal: Kastna mõisan, Tõstama kihheltunan. — 8mal: Pölwa kirriko man. — 8mal: Rõuge kirriko man. — 8mal: Tartolinan. — 10nel: Mõnniste mõisan, Hargla: kihheltunan. — 10nel: Oidre mõisan, Helme kihheltunan. — 13nel: Perrawere mõisan, Jagubi kihheltunan. — 14nel: Krawi laat, Krawi kõrzi man, Wanna: Anz mõisan, 2 p. — 15nel: Pöljamaal, 2 p.

16nel: Kirrepi laat, Kirrepi sure te kõrzi man, Rõngos: kihheltunan. — 18nel: Audro mõisan. — 20nel: Wändra mõisan, 2 p. — 21el: Sanna mõisan, Rõuge: kihheltunan. — 24dal: Mihkle laat, Willandi: linan, 2 p. — 25dal: Mihkle laat, Wörro: linan. — 29mal: Mihkle laat, Tartolinan, 2 p. — 29mal: Mihkle laat, Walga: linan. 2 p. — 29mal: Rawwanurme laat, Wastse: linan, 2 p.

Wina: ku,

6dal: Luutsnikin, Rõggosi karja: mõisan, Rõuge: kihheltunan. — 6dal: Tarwašto mõisan. — 10nel: Rõo mõisa laat, Pillistwere: kihheltunan. — 15nel: Luusti: were mõisan, Pöljama: kihheltunan. — 15nel: Orriko laat, Orriko mõisa kõrzi man, Kambja: kihheltunan.

Märtna: ku.

10nel: Mustwee: küllan, Lorma: kihheltunan, Peipse rannan. — 10nel: Wörro: linan.

Talwiste: ku,

6dal: Wööbsun, Wenne piri pääl, Räppina: kihheltunan. — 27mel: Walga: linan, suur saksa laat, 8 p.

Lina wahhe.

	wersta.
Tartust om	
Narwa	186½
Peterburi	324
Tallina, Pöljama . . .	
laut	186
Waska	82
Wolmeri	132
Riga	240
Perna, Helme: mõisa .	
laut	180
Willandi, Rõngo . . .	
laut	99
Wörro	65
Petseri	109
Pihkwa	165

Jama: wahhe.

Tartust Narwa.

Tartust om	
Jaggawere jama . . .	25
Lorma	25½

wersta.

Minnasi	25½
Ranna: Pungeljale . .	14
Wäiko: Pungeljale . .	26½
Tõhwi	21
Wokka	12
Waiwara	18
Narwa	22½

Tartust Riga.

Tartust om	
Udderna	26
Kuigaste	24½
Tõlliste, ehk Laatre . .	
jama	22½
Kulpi	18½
Trentsi	21½
Wolmeri	20
Lenzi	19
Kaupa	22½
Englandi ehk Rago . .	
gosi	20½
Hiltenswäri ehk . . .	
Parwejama . . .	19½

	wersta.	Pihkwa te.	wersta
Neiermüli	14 $\frac{3}{4}$		
Riga	11	Kulbi jamast	
Bolmerist Perna.		Pipfi	21 $\frac{1}{2}$
Bolmerist om		Mönniste	21 $\frac{1}{4}$
Ranzo	23 $\frac{1}{2}$	Sanna	28 $\frac{1}{2}$
Ruhja	22 $\frac{1}{4}$	Wörro	29
Moisekulla, ehk Laatre	21 $\frac{3}{4}$	Wastfelina	27 $\frac{1}{2}$
Killingi	25 $\frac{3}{4}$	Peseri	16 $\frac{1}{2}$
Surri	19 $\frac{1}{2}$	Isposki	21
Perna	18 $\frac{3}{4}$	Korli	17
		Pihkwa	18

Rahha otsemisest, hoitmisest ning kaawatamisest.

Se om tõtte sõnna, et keake ei jöwma maija piddada, kui tal ei olle rahha: majan om mitmasuggust waja, mes ilma rahhata ei wõi saia. Mes ma-rahwal linast om waja, peawa nemma rahhaga ostma; mes lina rahwal maalt om waja, ei sa nemma ka ilma rahhata. Mi joesep rahha linust nink küllist läbbi ütte käest tõiste möda ilma, nink kelle kätte temma johhup tulles, se wõip temmaga osta, mes temmal lustip ehk waja om.

Kui ütte maija ennamb rahha sisse=joesep, kui wälja, sis nakkap rahha majan fogguma, nink kui ta kawwa aiga om foggunu nink targaste wallitsetas, sis saap maja perremees rikkas. Tullep ni weidi rahha sisse, et perremees seddake ei jöwma soetada, mes ello üllespiddamises tarbis lát, sis om waesus majan.

Sedda föwwemb tömees ehk wirgemb perremees majan wallitsep, sedda ennamb tullep rahha sisse; sedda laisemb nink holetumb majapidaja, sedda wähhemb rahha sisse-tulles. Sepärrast saap perremees, se häste tööd teep nink targaste hoolt kannap, aigo möda rikkas, lais nink holetu jääp waeses.

Kes sis tahhap, et tal rahha peap rohkestesisse-tulles, se teffo omma tööd nidade, et keake sedda ei wõi laita; se andko parraja hiina eest hääd kaupa; se ärra wiitko omma aiga hulkmisen nink laisflemisen; se olgo ni ussutaw omme lähembide wasta, et eggauts temmast luggu peas nink omma rahha hämelega temma kätte toos. Ussutawus, tõteus nink kassindus olgo tö man so abbimehhe, sis kañnap so tö ka rohket ilmliko suggu, se pühha kirja sõnna pärra, mes nida káup: „Otske ees, „mält Jummalä riki nink temma õigust, „sis saap teile se kiik päle antus.“

Ent mes sisse-tulles, peap ka targaste hoijetama nink wallitsetama, kui sa tahhat rikkas sada. Mönni tuggew tõteggija nink holelik rahha-tenija ei sa sepärrast eddesi, et ta tõise káega ärraraiskap, mes ta tõisega sisse-wõttap. Mes maja tarbiduses waja om, se sissen ärra piddago ahnust: kui sul leiba om, sis peat sa essi nink peawa so maja-rahwas nink kiik so maja-ellaja sõnus sama nink rõmustama; ent kiik, mes sinno saisusen lijas arwatas, jägo mahha. Ma-meess ärra püüdfo sõmisen, jomisen, rõiwapiddamisen lina-ellaja sarnane olla; tallopoig piddago tallopoja wisi nink ärra otsko uhkuse pärrast mõisniko kombe pärra ellada; tenija-innemin ärra üllendago henda kõrkuse melen essanda sarnatses. Kes henda üllendap, sedda allandetas. Hoppen tansip kül rawan nilbe ea pääl, ent hārg sattap rutto maoli mahha. Ma-mehhe rahha-saak ei kuni, lina-saksa ehk mõisniko tarbidust täuta, nink kui rikkas ma-meess tahhap nida ellada, kuis korgemba rahwa sean elletas, sis tullep tälle pea waesus kätte, sest sis ei hoija temma omma warrandust, enge raiskap sedda ärra.

Om üts maddala saisuse mees omma jöwwo man, mõistap omma ammeti tööd häste tetta, pru-

gip omma aiga, jõudo nink nõduo se tarbis, ifs tawwembas sada omman ammetin, nink ei raiska sedda ärra, minka Jummal temma tööd nink tallust õnnistap, sis ta wõip pakjo ennamb rahha tenida, kui täl ello nink maja ülespidamises tarbis lät, nink rahha peap temma pungan nink majan fogguma.

Mes sa jõwwo ajal heñnele forjat, sega peat sa läbbiajama, kui sa ennamb ei jõwwo tööd tetta nink ello õddangul tahhat ommast päiwa koormast nink pallawast hengata. Sedda ennamb sa ollet jõudnu noren ean forjata, sedda ennamb sa lõwwat een, kui sa wannan ean peat ommast warrandusest nakkama ellama. Oh kuis röömsa wõip wanna mees olla, kui täl ni paljo koon om, et täl ei olle waja, omma päiwaliko leiwa pärrast murretada! Wanause koorma al laste leiba sūwwa ehk wõera lāmwe een forjata, om wāga mōrro; ent sest mōrrousest ei pāsse leake, ke noren ean ei olle mõistnu, heñnele taggawarra forjata.

Mi mõistliko nink tähhelepandja omma ka jo mitma meije marahwa sean, et nemma weitsiga piūdwa läbbi-ajada, nink kui rahha pärra-jääp, sedda mitte ei raiska fergemelelikult ärra, enge tullawat ses ajas hōlega hoitwa. Ent sedda ei olle paljo weel opnu, omma tallele-pantu rahha nidade hoita, et middake mant ärra ei kao, weel wāhhembalt, et neide rahha hoijo al ka weel kaswas: nink sedda oppust tahhame timmahawa kallendri-luggejile anda.

Eesmält om waja näüta, mes kahjo sel mehhel saap, ke ei mõista omma forjatu rahha targal wiisil hoita nink wallitseda. Üts mees pand egga ajastaja 50 hōbbe-ruublit ärrale nink es raiska sest rahhast mitte tengagi muijale. Kui temma sel wiisil 10 ajastaiga olli forjanu, olli mehhel 500 ruublit hōbbe rahha ladifun. Sest rahhast es tija ütski

tõine innemine, kui perremees ütfinda omma naisega; latfile es olle ka middake üteldu. Suur hulk rahha olli kurri hoita. Kui firstun hoijat, om näggi-jid nink teedjid paljo, nink saap wargal teda, fun rahha hoijetas, sis ei olle tabbast paljo abbi. Mees naisega peijewa nõduo, rahha mõtsa wija nink kiwwi alla mahhamatta. Kui rahha mõtsa olli paigale pantu, sis jäi südda rahhu. Egga ajastaja latsiwa nemma Mikhli-päiwa aigo omma warrandust kaema, lõidsiwa rahha terwe ollewat, nink päniwa jälle 50 ruublit mannu. Kui naine ärrakoli, jāije warrandus mehhe teedmise nink hōle alla ütfinda. Ratskūmmend kats ajastaiga olli mees forjanu nink mõtsan omma warrandust hoitnu, sis panti temma haige-wote päle mahha. Kui jo surma tund lähhükese olli, kuts wanna mees omme latsi kōkko, nink awwald neile sedda asja. Se olli rede õddangul eñne suwviste pūhha. „Hōmmen“, üttel wanna mees latfile, „hōmmen nõstke miñno rattile, sis ma „juhata teid siñna, kōhhe ma rahha olle mahhapandnu.“ Poolpäiwa hōmmungul panti ruunette, nink tahheti wanna essaga mõtsa miñna. Ent sekōrd es sa middake. Wanna mehhe tōbbi olli õse rassembas jānu, temma nakkas sonnima nink es mõista sõnnake õigede kõnnelda. Suwviste pūhhapäiwal, kui latse firrikust foo tulliwa, olli wanna essa jo ulonnu. Rahha om parhilla weel mõtsan: latse es lõwwo middake.

Olles wanna mees mõistnu, omma rahha targaste wallitseda, sis olles temma ommile latfile 1035 hōbbe ruublit pärranduses jätnu; ent nüüd es sa temma latse middake, et kōl essa 22 ajastaiga olli rahha forjanu nink egga ajastaja 50 ruublit ärrale pandnu. Temma olli se mehhe sarnane lukase Ewangellumin (XIX., 12): se hoije omma punda

rättifun, ninf es kauple mitte temmaga, sepárrast wóeti kiif temma káest árra.

Uts tóine tallomees olli ka rahhatenija ninf rahhahoitja, ninf kui tál 500 hóbbe-ruublit foon oli, saije lina söbral sedda kuulda, ninf söbber üt-
tel mehhe wasta: „Mes sa hoijat omma rahha la-
„dikun, sääl ei kaäna temma renti. Ääna mulle
„sedda rahha hoita. Minna panne sedda omma
„kauba päle wälja, ninf me mul temmast kaswu
„saap, sedda tahha ma egga ajastaja kofkoarwada
„ninf polilde jaggada, et ossa kaswust mulle, tóine
„sulle saap. Om se rahha 10 ajastaiga promis
„minno káen olnu ninf sulle renti kandnu, kúl sa sis
„tünnet árra, kas om parremb, weel minno kátte
„jätta, ehk minno káest árrawótta ninf effi koddun
„hoita.“ Se nduw olli tallomehhe mele párrast,
ninf kui temma linna-wori aigo lina tulli, láts temma
söbra pole sisse ninf luggi tälle 500 hóbbe-ruublit
kátte. Lina söbber wót rahha rómoga ninf meest
aufaste wasta, ost mehhe káest lünu, and tälle háäd
hinda, ninf kui mees omma hobbefega söbra man
olli háäd üllespiddamist löidnu, súwma ninf jumwa
ninf 2 nakla tubbakut weel meleháás päle sanu, láts
mees koo, ninf kit sedda dñne, mes tál olli sanu.
Ajastaig láts móda ninf jálle tulli linna-wori aig
kátte. Mees rutto lina söbra mannu. Parrembat
söpra es wói olla. Jálle há linna-hind, súwma,
jumwa willand, 2 nakla tubbakut päle kauba, wina
ni paljo kui óige mehhe súdda kaänap ninf perrenai-
sele helme-förd koddó wija. „Kas mo rahha ifs
„weel allal om?“ — „Árra murretágo sepárrast!
„Kaup jofep táwweste, rahha lát wälja ninf tullep
„kaswuga jálle sisse. Tenno Jummalale, sel ajas-
„tajal ei olle joht kaibmist. Sinno rahha om mul
„ka abbis olnu ninf kaswu saatnu, ninf sest tullep
„sinno jaus 10 hóbbe-ruublit. Nátsé, siin om rah-
„ha, wótta árra ninf wi koo párahha pále.“ —

„Woi kulla Essand, mes ma temmast koddó wi?
„Párahha om súggise jo árramassetu, linna-rahha
„om mul káen: sellega ma loda lábbiajada. Jágo
„se rahha ka weel teije kátte hoita.“ — „Há kúl,
„sóbber. Tullewa ajastaja toop so rahha jálle
„10 ruublit kaswu, ninf kui sa sedda renti ka egga
„ajastaja mo kátte jättat, ninf Jummal dñnistap,
„sis saat sa kúnne ajastaja párrast omma 500
„ruubli eest úlleúlde 600 hóbbe-ruublit taggasi.“
Mamees olli wága rahhul, et tál es olle waja, kó-
dun effi sedda hulga rahha hoita ninf et söbra káen
weel piddi 100 ruublit mannu kaswama. Ni sag-
gede kui temma lina tulli, teggi temma ifs omma
söbraga háäd kaupa, wóeti aufaste wasta ninf es
móista tedda kuigi wísil laita. Koddun láts ka
temma majapiddamine wága háste fördá, ninf rahha
tulli paljo sisse ninf láts weidi wälja. Temmal olli
se nduw, kui temma Jummalá abbiga weel tóist
500 ruublit olles kofko-forjanu, sedda ka jálle lina
söbra kátte rendi päle anda. Ent kui se rahha
foon olli, tulli jálle tóine mótte. Temma kónnel
perrenaisfega ninf lastega kofko, ninf kiif kittiwa
sedda nduwo háás, omma rahha kiif kofko-wótta,
ninf sedda tallo assent, kelle eest temma moisahe or-
jas, se rahhaga herra káest hennele párrises ár-
raosta. Kui temma herraga se asja párrast jutto
päle saije, es olle her ka wasta ninf kúff 1000 hóbbe
ruublit se ma-jao eest. Ni paljo rahha olli mehhel
kúl wóimalik wáljapanda, sest 500 ruublit olli tál
koddun ladifun, ninf 600 piddi temma núüd pea
lina söbra káest sama, sest talsi-pühhi aigo sai 10
ajastaiga táus, et rahha söbra káen olli. Eáne
talwiste-pühha láts temma óige nimmelt jálle se
asja párrast herra mannu, teggi kauba árra ninf
piddi päle pühhi kontrahiti teggema ninf rahha sises-
masma, ninf Jürripáwal tallo asse tälle kóhto po-

lest pärrises kätte antama nink temma nimme päle kirjutetama. Kolmandal talwiste pühhal pand mees hobbese ette nink läts lina pole minnema. Neljandal pühhal enne kespäiwa saije temma pärrale nink aije hobbese õkwa jõbra wärraja ette. Wärraj olli kiini. Temma keüt hobbese tulba külge, wõt wõijo-läüniko kätte nink läts essi perremeeft otsma. Podi us olli kiini, ent sureft läwwest pääsi temma jõbra mannu sisse. Kui ta tarre tulli nink omma kosti läwwe förwale mahha pand, aste lina sõbber tälle wasta nink üttel: „Terre, terre, wanna jõbber! Tul- „lit ka ülle mitma ao miino kaema!“ — „Ja, „„Essandakene, mul olli weidikese asja teijega. „„Olge ni hã nink wõtke wasta.““ — „Olle terwe, „sõbber, fige hã eest.“ — „Ma palles nüüd ka „„omma rahha kätte saija. Aig om tãus, nink „„mul om rahha herrale massa.““ — „Tãamba „ei olle mul joht wõimalik. Ent nelja nãddali pär- „rast, sis tulles jãlle lina. Seni ma panne rahha „walmis.“ Mees wõt tedda ümbre põlwe kiini, kumard weel förre nink pallel: „Andke iks, Es- „sandakene, tãamba kätte. Ma olle sesamma pär- „rast tũkki maad tulnu nink omma aigo wiitnu.“ — „„Kulla sõbber, eila ma massi kũmmetuhhat hõbbe- „„ruublit wilja-rahha wãlja. Nũüd olle ma ot- „„sani paljas. Ent nelja nãddali pärrast, sis om „„jãlle ni paljo koggonu, et sulle ka wõid massa.““ Kui kũllamees nelja nãddali pärrast jãlle rahha pärra lina tulli, sis olli jõbra maja podiga jo tõise mehhe kãen. Wõlla pärrast olli kiik temma hã ar- ramũdu, nink temma essi, paljas risutu, kawwedake allewe taggaotsa ärralãnnu nink olli sãal weikesen kambren emmandaga nink lastega forterin. Kui meije tallomees tedda sãalt sure waiwaga kätte saije, sis tuũništ jõbber talle silmawega: „Ja, sõbber, „mulle johto suur õnnetus. Ma õstsi wõdera rah-

„haga nink sure hiinnaga wilja fokko, nink kui ma „naksi mũma, läts wilja-hind äkkitselt oddawas. „Wõlglaste tulliwa fokko, tahtsiwa omma rahha kãt- „tesaija, ni kui sinna parhillahe, es kãnnata sugguke, „nink kui minna es jõwwa massa, sis tõstsiwa nem- „ma kaibust kohto een mo päle. Rohhus pand mo „podi nink muud hãad kiinituse alla, mõije kiik „ãrra, nink jaggas saki wõlglastele. Wõlglaste nur- „risiwa weel pãleke, et nemma omma rahha tãw- „weste kätte es sa, ent mõnne, nimmelt no, kel kirja „es olle üllesnãuta, jãiwa otsani ilma. Armas sõb- „ber, sa ei sa ka tengagi kätte, sest et sul ka ei olle „wõlla-kirja. Ma massas sulle hãmelega, sa ollit „iks hã sõbber mul, ent mes tetta, kui ei olle. Rot „om pankrot.“ Tallomees läts üttele tutwa kohto- saksa mannu pärra-kullema, nink se üttele ka: „Rot „om pankrot. Temmast ei sa kelleke ennamb „masjat.“

Meije tallomees es hoija kũl omma punda rãt- tikun ehk mõtsan kiwwi al, ni kui tõine, enge tem- ma kauples kũl temmaga, nink pand sedda rendi päle wãlja; ent temma es mõista õiget wahhet tetta, es tija omma rahha siina panda, kost temma tedda olles terwelt kätte sanu nink parrajat kaswu-rahha ehk renti weel pãlegi. Kui õts tark mees olles 500 hõbbe-ruublit kũmmes ajastajas rent-rendi päle wãlja- pandnu, se olles 764 ruubl. 67 teng. hõbbe-rahha taggasi sanu, — ent temma olli rummal, nink es sa sepãrrast tengagi taggasi.

Kes ommast rahhast, mes tãl ello üllespidda- mises ei olle waja, nink mes temma sepãrrast wõip ärrale paanna, tahhap hãad kaswu saija, peap sedda sãratse mehhe kätte kaswu päle ehk rendi päle andma, ke õige tõttelik nink ni rikkas om, et õstsi õnnetus tedda ei wõid waeses tetta. Ent sãrast meeft ei olle ilma pãal. Se fige rikkamb wõip ka waeses jãda;

nink kes päält nätta tõttelik om, wõip sõamest ja melest suur kelm olla: ent kui sa ütte ehk tõise sõratse kätte omma hääd ussut, ollet sa iks pettetu.

Et nüüd ma-rahwas wõisfe omma warrandust, olgo paljo ehk weidi, nidade kaswu päle ehk rendi päle wälja-anda, et nemma funnage se man kahjo ei sa ehk midda kaotawa, enge et nemma saetu ajal täwweste omma wäljapantu rahha ehk kapitali nink digel ajal ka omma renti kätte saasse, se eest om siin meije liiwlandi maal ka nõuwo petu. Kredit-Kassa-Koggodus, mes mõisnikuide hole läbbi nink Reisri herra kiinituse al eddimält ütsinda mõisnikuide hääs jo 1803mal ajastajal saeti, nink kelle eest kiik mõisniko omme pärris-mõisega wastutawa, nakkas säitsme ajastaja eest ka mu waeste eest hoolt kandma nink wõttap parhilla kike kääst, ka fige wae-semba ma-mehhe kääst, rahha hoita nink massap tälle renti. Sesamma Kredit-Kassa-Koggodus om wäga kindma nink tõttelik: temma ei jä funnage waeses, sest kiik liiwlandi-ma mõisa piddawa tedda üllewän nink saiswa temma eest; tedda ei hāeta ka surm ārra, sest Kredit-Kassa-Koggoduse wannemba, kea rahha wastawõtwa nink wäljaandwa, säetas nisamma, kuis kohtowannembid säetas, nink kui üts neist ārrakolep, säetas tõine jälle assemele; temma ei petta ka keddake, ei wõi ka petta, sest temma ei otsi omma kaswu enge rahwa kaswu, nink mes sääl süünip nink ettewõdetas, saisp üllemba wallitsuse al, nink kui rahha sisse-tullep ehk wälja-lāt, sis tähhendetas se mitmin ramatin ülles, mes üllembile ettenäüdetasse.

Sesamma liiwlandi-ma Kredit-Kassa-Koggodus peap ütte kontori lātti-rahwale Riija linan, tõise kontori Ma-rahwale Tartu linan, nink kes omma rahha tahhap rendi päle wälja-anda, se wõip siinna wija, kos täl parremb nink lähhem om.

Tartun om Kredit-Kassa-Koggodus ajastaja otsa eggapāiwa ārripāiwil hommungust lõuneni foon, nink peap ennege katskõrda ajastajan wahhet (talwel 7mast Tezembrist 23ni Januarini, suuwel 10mast Julist 10ni Augustini). Neil kattel wahhe-ehk pühha-ajal ei olle Koggoduse wannemba foon. Kel middake sääl asja om, se wõip, kui Koggodus foon om, tulla, mil pāiwal ehk ni saggede, kui ta essi tahhap. Kui sa rahha tahhat siinna rendi päle panda, sis teedko, et katskõrda om rahha wastawõtmine, eesmält leuwajal Aprili kuust 1tse Juni-ku pāiwani, tõiselt süggisel Oktobri kuust 1tse Tezembri-ku pāiwani.

Sa wõit omma rahha anda palja rendi päle, ehk ka rent-rendi päle.

Kui sa omma rahha ehk kapitali palja rendi päle sisse-ānnat, sis jāap so kapital Kredit-Kassan sisse, nink ni kawwa, kui kapital seen om, massetas sulle egga ajastaja ütskõrd renti wälja. Kui sa omma kapitali rent-rendi päle pannet, sis jāap so kapital ka Kredit-Kassan sisse, ent renti ei masseta sulle mitte egga ajastaja wälja, enge ni kawwa, kui so kapital sisse jāap, ni kawwa jāap ka rent sisse, ent sesamma rendi-rahha kaānap ka egga ajastaja omma renti, mes kiik Kredit-Kassan hoijetas, seni kui sa omma kapitali fige mannu-kassunu rent rendi-rahhaga tahhat wälja-wõtta.

Kes palja rendi päle tahhap rahha sisse panda, wõip panda ni paljo, kuis ta tahhap, ent mitte wāh-hembat, kui 5 ruublit hõbbe rahha. Se sissepantu rahha ehk kapital kaānap 3½ prozenti, se om: kui kapital terwe ajastaig om Kredit-Kassan olnu, sis saat sa egga ruubli päält 3½ tenga renti.

Kui sis so kapital om	100 R.	sis om rent	3 R.	50 R.	hõbb.
" " " " "	90	" " " "	3	15	" "
" " " " "	80	" " " "	2	80	" "
" " " " "	70	" " " "	2	45	" "
" " " " "	60	" " " "	2	10	" "
" " " " "	50	" " " "	1	75	" "
" " " " "	40	" " " "	1	40	" "
" " " " "	30	" " " "	1	5	" "
" " " " "	20	" " " "	—	70	" "
" " " " "	10	" " " "	—	35	" "
" " " " "	5	" " " "	—	17½	" "

Kes omma kapitali rendi päle sisse-aänap, sel antas üts trükkitu sisseandmise-täht tõise lissatähhega wasta. Sisseandmise-tähe päle om kirjutetu, mil ajal nink paljus sa ollet rahha sissepandnu, nink kats numrit om ka tähe were päle tähhendetu, kea juhhatawa, mes numri al sesamma kapital ramatohe om üllespantu; lissatähhe pääl saasap üllewan, paljo renti sa omma kapitali eest saat, nink mil ajal sa wõit tulla, omma renti wastawõtma. Neid kattesuggust tähte (sisseandmise-täht nink lissatäht) peat sa hoitma, nisamma kui rahha hoijetas. Kui sa neid kaotat, sis peat sa warsti Kredit-Kassa-Roggoduse ette tulles nimmitama; sis kulutap Roggodus, et so tähe omma kaonu, Zeituni läbbi kigile, kel waja teda, nink aänap tuñnistust, et se, ke neid tähti peas löidma, neide eest middake ei sa. Kui sel wiisil ne kaonu tähe omma öise kui ärrahäetetu, sis antas sulle tõisi sisseandmise tähti lissatähhtiga, kea nisamma paljo eest käuwa, assemele.

Tullep nüüd aig, omma ajastaja renti wastawõtta, sis peat sa omme sisseandmise-tähtega nink lissatähhtega ette-tulles nink omme tähte numrid üllesnäütma. Kredit-Kassa-wannemba maswa sulle ni paljo renti wälja, kui so kapital om kandnu, nink leikawa lissatähhe mant tük otsast mahha, kos joost-

wa ajastaja arw päle om kirjutetu, tuñnistuses, et sa se ajastaja renti ollet sanu. Sel wiisil sa tullet egga ajastaja omma renti wastawõtma, nink kui sul ei olle wõimalik tulla, sis wõit sa ka tõist sata, ehk ka tõises ajastajas jätta. Kes mitto ajastaiga wahhet jättap, saap, kui ta wimate tullep, ütte kõrraga ni mitma ajastaja renti kätte, kui masmata olli jänu.

Sa wõit ka omme sisseandmise-tähti lissatähhtega tõise kätte ärramüwa ehk kinki; jaratse tähhe käuwa figin paigun rahha eest, nink kes ennege sarratse tähhega Kredit-Kassa mannu tullep renti wastawõtma, selle kätte massetas renti ärra.

Tähhat sa omma sissepantu rahha ehk kapitali jälle taggasi-wõtta, sis om se ka keeldmata; ent sis sa peat Kredit-Kassa-Roggodusele sedda pool ajastag ette-kulutama nink omme sisseandmise-tähte lissatähhtega taggasi-andma. Kulutamise päiwal antas sul üts tuñnistusetäht wasta, kohhe om päle-kirjutetu, et sa omma kapitali taggasiwõtmise pärrast ollet kulutanu, nink mil ajal sa wõit tulla omma kapitali wasta wõtma. Kui sa se tuñnistuse-tähhega digel ajal tullet, saat sa omma kapitali kätte.

Kel ei olle waja, egga ajastaja omma renti wäljawõtta, enge tahhap sedda renti ka sisse jätta, se om: kes omma kapitali tahhap rent-rendi päle anda, selle rent arwatas egga ajastaja kapitali mannu, nink se läbbi lät kapital egga ajastaja surembas. Kapital, mes rent-rendi päle pantas, kaänap ka 3½ prozenti, se om: ruubli päle kaswap egga ajastaja 3½ tenga mannu. Kui nüüd se läbbi, et egga ajastaja rent mannu-arwatas, kapital egga ajastaja surembas lät, sis sünnip, et se, ke omma kapitali, olgo ni suur ehk weikene kuis taht, 21 ajastaiga jättap rent-rendi päle, nink tahhap sis omma kapitali rent-rendiga wäljawõtta, omma kapitali kätte.

wõrra taggasi saap. Kes pannep 50 ruublit rent-rendi päle sisse, nink jättap sedda kapitali 21 ajastaiga saisma, saap 100 ruublit taggasi; kes pannep 100 ruublit, saap 21 ajastaja pärrast 200 ruublit taggasi; kes pannep 300 ruublit, saap 21 ajastaja pärrast 600 ruublit taggasi, nink ifs seddamõda.

Rent-rendi päle wõit ni suurt kapitali sissepanda, kuis sa tahhat, ent ei mitte wähhembat, kui 10 ruublit.

Ratsfõrda ajastajan wõttap Kredit-Kassa-Kogodus sãratsid kapitali wasta, mes rent-rendi päle pantas, kewajal Aprili-kuust 1ni Juni-ku päiwani, sũggisel Oktobri-kuust 1ni Dezembri-ku päiwani. Kes omma kapitali sisse-massap, saap trũkkitu rent-rendi tãht wasta, kohhe om päle pantu, mil ajal nink paljus ta om sissemasnu, nink mes numri al se rahha temma nimme päle ramatun om tãhhendetu.

Tahhat sa omma kapitali rent-rendiga wãlja-wõtta, sis sa saat rahha kãtte, kui sa pool ajastaigollet ette-fulutanu nink omma rent-rendi tãhte sisse-andnu. Se wasta antas sülle fulutamise tãht, nink sellega tullet sa sãetu ajal omma rahha wastawõtma.

Rent-rendi tãhhe kãuwa, nisamma kui sisse-andmise tãhhe, figin paigun liiwlandi-maal rahha eest, sepãrrast wõit neid mũwma ehk kinki, kelle kãtte tahhat, nink kes neid Kredit-Kassale kãtte toop nink kapitali wãljawõtmist ette-fulutap, sellele massap Kredit-Kassa wallitsus kapitali rent-rendiga ommal ajal taggasi. Kes omma rent-rendi-tãhhe om kaotanu, peap sedda Kredit-Kassa wannembile teda andma, sis kãnnetas hoolt, et kaonu tãht arrahãdetas nink antas wastne tãht assemele, mes sesamma eest kãup.

Et eggauts arrandæs, kuis õts kapital, mes rent-rendi päle pantas, Kredit-Kassa wallitsuse al aigo mõda kaswap, seni kui ta katterõrralises saap,

sis tahhame sija õllespaõna, kuis paljo se egga ajastaja wãljateep, kui 100 ruublit rent-rendi päle wãljapantas.

- Kes 100 ruublit wãljapanne 1 ajastaja päle,
saap 103 R. 50 teng. hõbb.
- Kes 100 ruublit wãljapanne 2 ajastaja päle,
saap 107 R. 12 teng. hõbb.
- Kes 100 ruublit wãljapanne 3 ajastaja päle,
saap 110 R. 86½ teng. hõbb.
- Kes 100 ruublit wãljapanne 4 ajastaja päle,
saap 114 R. 74½ teng. hõbb.
- Kes 100 ruublit wãljapanne 5 ajastaja päle,
saap 118 R. 76 teng. hõbb.
- Kes 100 ruublit wãljapanne 6 ajastaja päle,
saap 122 R. 91½ teng. hõbb.
- Kes 100 ruublit wãljapanne 7 ajastaja päle,
saap 127 R. 21½ teng. hõbb.
- Kes 100 ruublit wãljapanne 8 ajastaja päle,
saap 131 R. 66½ teng. hõbb.
- Kes 100 ruublit wãljapanne 9 ajastaja päle,
saap 136 R. 27 teng. hõbb.
- Kes 100 ruublit wãljapanne 10 ajastaja päle,
saap 141 R. 3½ teng. hõbb.
- Kes 100 ruublit wãljapanne 11 ajastaja päle,
saap 146 R. 2 teng. hõbb.
- Kes 100 ruublit wãljapanne 12 ajastaja päle,
saap 151 R. 13 teng. hõbb.
- Kes 100 ruublit wãljapanne 13 ajastaja päle,
saap 156 R. 41½ teng. hõbb.
- Kes 100 ruublit wãljapanne 14 ajastaja päle,
saap 161 R. 88½ teng. hõbb.
- Kes 100 ruublit wãljapanne 15 ajastaja päle,
saap 167 R. 55 teng. hõbb.
- Kes 100 ruublit wãljapanne 16 ajastaja päle,
saap 173 R. 41 teng. hõbb.
- Kes 100 ruublit wãljapanne 17 ajastaja päle,
saap 179 R. 52½ teng. hõbb.

- Res 100 ruublit wäljapannep 18 ajastaja päle,
 saap 185 R. 80½ teng. hõbb.
 Res 100 ruublit wäljapannep 19 ajastaja päle,
 saap 192 R. 30½ teng. hõbb.
 Res 100 ruublit wäljapannep 20 ajastaja päle,
 saap 199 R. 3½ teng. hõbb.
 Res 100 ruublit wäljapannep 21 ajastaja päle,
 saap 206 R. — teng. hõbb.

Meije olleme püüdnud, siin lühhidelt marahwale teedmist anda, kuis eggauts omma rahha-tenga, mes ta palge heen om ärrateninu nink ärrale pandnu, wõip Kredit-Kassa man rendi päle ehk rent-rendi päle wäljapanda. Res weel selgembat nink täwembat teedmist tahhap saiija, se tulgo effi Tarto lina, nink nõudko pärra, kos Kredit-Kassa maja om. Säälsõwõw temma ärripäiwil eñne lõunat Kredit-Kassa wannembid koon, fea hāmelega kiik wälja-selletawa, mes se asja pärrast tahhetas teda sada.

Ka lina kottal ellawa paljo innemise, kel wāga tullulik olles, omma rahha-tenga parrembide hoita, kui seni ajani; nink neile om nisamma, kui tallorahwale nink figile muile, lubba, omma forjatu rahha Kredit-Kassale rendi päle ehk rent-rendi päle sisse-
 anda.

Effiärralikult mannitseme tenija rahwast linan, sedda asja heñne tarbis tādhele panda. Mi kawwa kui üts lina sullane ehk näütsik, ni kui tarrepoisi, kutsari, tarre- nink kõgi-tütriko, majahoitja ni mu sāratsse weel nore omma, wõiwa nemma ilma waiwata ommašt ajastaja palgast ossa ärrale panda, nink kui nemma sedda egga ajastaja teggewa nink omma rahha targaste wallitsewa, sis koggup üts hā summa aigo pitte kōkko, minka nemma wõiwa wāga hāste ellada, kui nemma ennamb ei jōwwa tōōd tetta.

Seni ajani añniwa mitma tenija rahwa seast

omma forjatu rahha ütte ehk tōise kätte lainuses, nink se olli õñnes arwata, kui nemma omma rahha weel sure waiwaga kätte saiwa; mitma raiskswa sedda nisamma tūhje asju päle ärra. Kui sāratsse ferge-melelise wannas jāwa nink ennamb ei jōwwa tōōd tetta, sis nemma kahhitsewa kōl, et neil middake wannas eas ei olle tallele pantu, kost nemma wõiwa wōtta, omma pād toita; ent mes awwitap sārane ildane kahhitsemine! Parremb sage jo noren ean targas nink nakkage aigsaste omme kōppikit forjama, ni kui üts naine Tarto linan teggi nink se eest nūūd tenno Jummalale! ello õddangul ilma murreta omma rahho-leiba sōōp.

Tarto linan olli klinko pād üts naine mitto ajastaiga teniman, nink kui temma jo ni wannas olli sanu, et temma ennamb es jōwwa sād orjata, saiija temma ommašt tenistusest wallale. Kohhe temma nūūd pididi minnema? Male es tohhi temma minna, sest sād ei wōeta sārast rahwast ülles, fea ello aigo linan omma teninu; linan es tahha ka keake sārast wanna innemist tenistuste wōtta, fe ennamb ei jōwwa tōōd tetta. Ent kui temma klinkust wallale saiija, olli täl 50 ruublit hõbbe-rahha kōkōforjatu, nink se rahhaga ost temma heñnele lina-waeste-majan assent, kon temma parhilla weel om nink ni kawwa hāste nink ausaste üllespetas, kui Jummal tälle ellopāwi añnap.

Kui maal üts talloinnemine wannas jāap, sis lõwõw ta omiete hādada pärrast weel, kui täl latfi ei olle, fea tedda üllespidada, ütte ehk tōise perremehhe man assent, kohhe temma wõip tuggeda; ent linan om figin paigun kitsas ellamine, nink kes heñnel rahha eest ei jōwwa forterit ürida, jāap pea-aigo ulitse päle nink aetas linast wälja. Hādada sis sel waesel lina tenijal, fe noren ean ei olle hōlega ette-
 kaenu nink heñnele taggawarra forjanu!

Sepärrast jätke mahha, armas rahwas, lea li-
nan tenite, jätke mahha raistkamist nink prassi-
mist. Urge lainake ka omma rahha fergemelelikult
ütte eht töise kätte wälja, fedda teije sures söbras
arwate, ent ke eñnege ni kawwa teije söbber om,
kui teije kääst midda om saiija; tullep taggasimas-
mise aig, sis saap söbrast wiwhaline.

Noren ean ferge ello, wannan ean ferjamine!

Et se pärramene sönna üttese man töttes es
saas, sis wötko eggauts, olgo meesterahwas eht
naisterahwas, sedda nõuwo, omma rahhatenga kal-
lis piddada, nink kui wiis hõbberuublit koon om, sis
toge rutto Kredit-Kassa mannu, eñne kui himmo
söamen töusep, sedda rahha muijale raisata, eht
kawwal söbber tullep, teije kääst lainama; Kredit-
Kassa wallitsus om teil parremb söbber: temma hoiap
teije warra nink kaswatap sedda, nink ei kissu henda
taggosi, kui teije tullete omma rahha jälle kaswuga
kätte sama. **C. N.**

Ma:ubbina eht kartohwli rikkest.

Ma:ubbina eht kartohwli omma timmahawa meije
maal pea figin paigun hukka lännu. Meide wigga nink
rikke om ni häste kartohwli päälse may-nätta, kui ka mul-
lan kartohwlide man essi. Rikkutu kartohwli omma pääle
mustjatse plekkilise, nink kui neid wäitsega katški leigatas,
sis om nätta, et nemma wessitsemba omma kui terwe kar-
tohwli, nink ka sissest habhatse plekkilise. Meidsinnatšid rik-
kutuid kartohwli ei wõi ülle talwe piddada, sepärrast
peap neid nisamma kuis nemma omma rutto ärrasöötma,
eht neist tärklis eht jahhu teggema, eht ellaja södas hap-
nema pandma, sel wiisil, kuis siinsamman allan om luggeda.

Ent ka neide kartohwlide eest, mes essi käl päält nink
sissest terwe näüs ollewat, nink tullewatses ajastajas seemne

tarwis kölbawa, nink mes sepärrast kewwajal hä hinna
eest wöip ärramühwa, om waja suurt hoelt piddada, et
nemma kewwajani hukka ei lä, kui neide päälse man om
wigga olnu. Sest säratse kartohwli lätwa rutto pallawas
nink löwa maddanema, eht neide idda rikkup ärra, et nem-
ma seemnes ei kölba, kui neid wanna wiis pärra tahhetas
paigale panda nink ülle talwe hoita.

Sepärrast tahhame tallorahwale oppust anda, mes
om tähhele panda kartohwli wötmise nink paigale pand-
mise man, kui kartohwli päälse omma hukka lännu.

Kui wötmise aigo hä, tahhe ilm om, sis lasse neil
säälsamman mulla pääl tahheneda; om udsune nink wi-
mane ilm, sis wea neid sendsehe eht rihhe alla, et nemma
sääle tahheneše.

Kui kartohwli omma tahhenenu nink mullast ärrapoh-
hastetu, sis nakka neid wallitsema, nink korja eddimält
kiik neid wälja, kun ka kige wähhembat plekki om nätta,
nink panne neid essäärwalde körwale, et nemma terwiga
koffo ei puttu. Om se ärra-tettu, sis wallitse rikkutuid
weel töistkõrda läbbi nink heida parrembid nink halwembid
töine töise pole päle. Mes kige halwemba omma neil kae
pea otsa tetta, sest ne ei püssi kuigi kawwa; mes rikku-
tuide sean parremba omma, wöip hädda pärrast piddada,
seni kui halla saap. Mes öige terwe ja puhta kartohwli
omma, panne seemnes eht mügi tarwis paigale, ent ärra
lao neid korges ülles, ärra puista neid ka hauda eht kel-
drehe, ärra pea neid ka tarren, sest sis lätwa nemma pea
kumas, — enge panne neid wälja pääl kuhja eht röuke.
Ennamb kui 15 eht 25 wakka ärra pandko ütse kuhja;
ent röuke wöip panda ni paljo kuis tahhat.

Kartohwli kuhja eht röuge olgo siina tetta, kun tuul
figipoli mannu saap, nink kun hä tahhe muld eht liwama om.

Kuhja pessa tettaš jörikus nink pantas kuiwa haggi,
mes wiiku om keldetu, jalla eht kätte korruta ni alla, et
wiihu otsa ümbrezõri wälja pole omma kääntu. Pessa kes-
sehe säetas hao päle korstna ülles, mes neljast lawwast

om kofkolõdu eht kattetest renni wiffi wäljakaiwetu lahhas polist koo witsuga kofkolõdantu. Korstna sisse lastas ümbrezõri ohbertiga alla otsast kuhja pãni ni paljo mulke, kui waja om, et toõ kartohwli kuhjast korstna lãbbi wõip wälja-minna. Sis puistetast kartohwli kuhja-wiffi korstna ümbrel ülles, ent mitte ennamb kui kolm eht nelli jalga korruta, muido lãtwa kartohwli kuhjan kumas. Kui kuhhi walmis om, sis kattetas temma ümbrezõri pikka olgiga eht nappaga kinni, ent ei mitte pakfult, enge ohhufelt. Om ilm selge, lãmmi nink tahhe, sis wõdetast pãiwa aigo nappokatte pãalt ärra nink lüwmas kuhhi lajja, et neid kartohwli wõip wäljakorjata, mes halwas omma jãnu. Dses kattetas kuhhi seddasamma-wiffi jãlle kinni. Mida jãwa kuhja omma kerge kattedega saisma, seni kui peljata om, et halla tullep, sis pantas dses ennamb nappa eht pikka olgi ümbre, mes pãiwa aigo jãlle ärrawõdetast, kui hã ilm om. Jõwwap jo talwine aig kãtte nink kãnap ilm kũlmale, ni et jo ea wee pãle tullep, sis sũnnis kuhja otsani kinni-panna. Se tarwis wõdetast hãad werõket kuiwa nappa eht pikka olgi, nink pantas jalla padjuta pãle nink ümbre, nink mattetas ümbrezõri mullaga jalla padjuta kinni. Et ka pãalt korstna lãbbi nink alt hao lãbbi kũlm mannu ei sa, sis pantas korstna ots olle-tuustiga kinni nink sõkutas sitta hao-wihhu otse ette. Lãtwa talwel ilma pehmes nink tullep sulla, sis wõdetast korstna wallale, et toõ wõip lãbbi-minna, ent pantas seddamaid jãlle kinni, kui ilm wastsest kũlmale lõõp.

Kel paljo kartohwli om hoita, nink ei tahha mitto kuhja tetta, se pandko neid rõuke, ni kui kũwa-rõuge omma, ent maddalamba. Kartohwli rõuge tetast seddamãrki. Ees mãlt kaiwetast krawi, weidi pikfembalt, kui rõuge tahhetast tetta, nink kattetas risti kuiwa hao-wihkega kinni, et kartohwli ei jose lãbbi, ent tuul parrajalt lãbbi-kãup. Kes krawi ei tahha kaiwada, se pandko hao-wihho nisamma mulla pãle mahha, nink, et kartohwli alt tuul wõip lãbbi-kãwma, sis sãctast hao pãle, ni pikfalt, kui rõuge saap,

kats reddelit, mes nappaga eht haoga omma lãbbipãlmitu, kattuse-wiffi kofko nink kũdetast pãalt kinni, et kartohwli kattuse-harjast lãbbi ei sa. Kui sel wiffil ne paiga, kõhhe kartohwli rõuke tahhetast panna, omma sãctu, et tuul, kas krawist wai reddeli alt, hãste wõip lãbbi-kãwma, sis pantast ka sija egga kätte sũlle pãle sãrane-samma korstna ülles, kui kuhja kũkel peap ollema, nin pãle to puistetast kartohwli rõugewiffi pãle, ent ei mitte korgembast kui nelli jalga korruta korstna pohjast arwata. Omma kartohwli sel wiffil rõuke pantu, sis kattetas mõllembi poli kergeste kuiwa pikka olgi pãle, ent kui tahhe ilm om, jãttetas harri weel wallale. Zullep kũlm talwine ilm, sis mattetas rõuge nisamma olgiga nink mullaga kinni, kui kuhja kinni-mattetas, korstnale pantast tuust ette, nink kõs reddeli otsta wallal omma nink hao-wihho otsta kartohwli alt wãljatullewa, sõkutas sitta etta, nink krawi otsta pantast ka sittaga kinni.

Lãtwa talwel ilma liig kũlmas, sis om waja rõugid pohja poolt kuse haoga eht sittaga katta, nink kewwaja pole peap neid lõune poolt nisamma kuse haoga eht sittaga kinnimatma, et pãiw ei wõi mulda pãalt ärrasul latada.

Kes sel wiffil omme kartohwli ülle talwe jõwwap piddada, se wõip lota, et nemma seemnes kũlbawa, sest et ta süggise neid saggede wõip lãbbikaija nink rikkutuid wäljakorjata, mes keldren eht hawwan ei olle wõimalik, kui sinna ni hãste mannu ei sa, nink kuhjan eht rõugen tuul hãste lãbbikãup nink kartohwli ei lasse kumas minna.

Meist kartohwlist, mes wõtmise man lõitast rikkutu ollewat, wõip, kui neid ärra-mõstast nink wãitsega pohhas-tetast, tãrklist nink jahhu saija. Kuis tãrklist tetast, sedda wõip holikas perrenaine mõisan oppi. Ent jahhu saap sedda-wiffi. Kartohwli kũdetast nink koritast ärra nink lastast dse ussen ärrakũlmada. Kui nemma lãbbi ja lãbbi omma kanges kũlmanu, sis pantast neid lãmmen tarren eht pãiwa paisten sullama, puistetast puhta kotti nink pan-

tas kottiga laudu wahhele nink waotust päle, et wessi hāste wāljajosep, ni kui kohhu-pimast, kui seira tahhetas tetta. Kui wessi om hāste wāljajoosknu, siis wōetas tiit kottist wālja, hōerutas kätte waijel penikeses nink puistes tas laudu päle kuijuma. Kui temma om ārrakuijonu, siis omma jahhu walmi.

Kartohwli-jahhu wōip terwe ajastaig aidan piddada, nink kui wega nink solaga kedetas, nink weidi raswa man-nupantas, saap hāād, maggusat roga.

Kartohwli-jahhu tettaš ka weel tōist wiis. Kartohw-lid lahastetas toreist wāitsēga lohhukselt ārra nink pan-tas neid liblukesē rami pāāl parrajan rihe lāmmen par-sile kuijuma, nink kui nemma omma ārrakuijonu, siis las-tas kiwwil penis jahwatada.

Saksamaal sōkkutas kedetuid kartohwliid pallawalt suurde tōrduhe, waotas lawwakeisi päle nink puistetas laudu päle eddimālt agganid nink siis weel mulda, et sug-guke tuult mannu ei sa. Sedda prugitas lehmile nink geule sōdas nink wōip ūlle talwe kewwajani piddada. Innemistle mast ei kōlba temma toiduses, sest et kartohwli tōrdun pea hapnema lōwa.

Meije sōwwame kigest sōamest, et mes meije siin rik-tutuide kartohwlide paigale-pandmises nink prukimises tallorahwale lūhhidest olleme oppuses nink juhhatamises ūllespandnu nink arwalikus tennu, mitmale peas tullu-lit ollema.

W. v. S.

Narrilased,

Kellest meie tannawuses Kalendris lūhhidest tahhame juttustada, on ūks perretas rahwa suggu Mailmas, mis — eht tedda kül ei külweta egga kūnta — isseenesest roh-kest kossu ja saggineb. Kes Narrilasi weel ep olle nāi-nud egga nende tempusi kulnud, wōiks arwata et mōnda mis nende ello kāikist ja asjaajjamises tunnistame ūsna tulest olleš wōetud, agga ommetegi on kōik selge tōssi mis

ellades sai ollema. Nimmetud Narrilased kāiwad pūsti kahhe jalla peal ja on muidogi pea aego meie sarnatsed: art al, paun peal, pauna peal rist ja risti otsas nup, — agga sest tūttist meist teistwiis, et nende nuppus midbadi warra ei leita! Sest ep se siis tulleb et nemmad hāād nōu ja mōistlikko õppetust pōlgawad ja kōik tūhja lōbbi-semist ussumad, mis rummalus nink pettus nende kōrwa tōstwad. Kes neile ial tāielikko ja kassolikko asja sōwib, wihtawad nemmad kui waenlast; agga kes neile meletumat nōu annap, selle jutto peawad nad kallimaks kui Ewan-geliumi sōnna. Jubba selle lūhhikesē tāhhendamise lābbi wōip iggamees Narrilasi mu rahwa ulgast ūllesleida, siiski tahhame mōnne tūtki neist rākida mis nende kujjo weel arwalikkumaks teeb. — Et meie kohhal — Jummal olgo tannatud! — Narrilasi ei olle, sellepārrast wōime sulgumata suga nende kōmbeid malida.

Esitets sago siin nimmetud nende immelik kassuka luggu. Narrilaste maal olli jubba wannast sadit wiits wōetud lamba nahhast kassukaid kanda, mis kuida igga-ūks teab ūks soe ihyokatte on. Kui kaua nisuggune kas-suka kandmine nende seas jubba ūlleswōetud, sedda ei teadnud kēgi, agga rāgiti ennemuisteses juttudes, et alg-misesst esimenne rahwa suggo ilma kassukata ellanud ja talwel wāgga külmetanud; selle peale atkand mōnningad ūhhe ja teise ellaja nahka kehha ūmber māsšima, mis ka waewaline luggu olli sest et kēddagi nahha partimist ei mōistnud. Wiimaks olli — mōnne saa aasta eest ūks mees Jummal armu lābbi mōistust sanud, nahka partimisega pehmetas kehha, ja et lamba nahk willakam kui kisse ja pōrsa nahk olli, sellepārrast teggid Narrilased endale par-gitud lamba nahhast kassukad, ja tundsid peagi selgeste, mis kallis assi nisuggune soe pehme kassukas lialti pakka-sel talwel olli. Et rahwal nisuggused kassukad jubba issa-issa pōlwest pārritud otsēgo lodud nahk iggāūhhe selga ol-lid kaswanud, sest wōib arwata kui armsad neil nende kassukad ollid; wāe kaupā ūks wōeras kassuka tah-tis wōtta, seal olleš igga Narrilane ennemine ello kui

kassuka mahha jätnud. Nõnda mõtles iggamees Marrilase maal, agga kuulge, mis siiski sündis. — Juhtus ükskord üks tee kätja pettis koerahammas ühte perreka Marrilase küllasse ja jäi kõrtsi õdmajjale. Kõrts olli wanna Marrilase kombat mõda rahvast täis ja teekäija mõistis jobnud meeete lorriski kohhe, et siin üsna tühja nuppuga rahwas ellas. Seal tõstis teekäija kelm seddamaid jutto ja ütles: „Minna näen kõigist asjast, teie ollete wägga targad mehed! ollen paljogi Ma ilma ümber käinud, agga küsil pool ei olnud ni wiisakast harritud mehhi leida, kui siin Marrilase maal. Teie ollekste muido iggapiddi täielikud lomad, siiski on üks assi weel pudu: sest teie ei sa muido toito ja ihhokattet kui tõ läbbi, ja se on üks wägga rummal tük, mis ni targa rahwa seas ei kõlba. Arge pange pahhaks kui teile sõbralikkult nimmetan, kust tükkist se wigga tulleb. Se tulleb teile pargitud lamba nahha kassukade läbbi. Kõige parremad kassukad, mis inimesele tõdta leiba andwad, tehakse parkimata jänness nabhast. — Kõik suremad suggu inimese, würistid ja kuningad kandwad jännes nahha kassukad, mis neile ilma waewata leiba ja warra otsata jäggawad. Olleks teil, armsad sõbrad, parkimata jännes nahka kassukad seljas, ei siis oleks kellelgi ennam tarwis tõdd tehha egga waewa nahha; toit tulleks isseennesest subhu ja ep olleks mehhel suremad päwa tõdd, kui et agga su lahti laiale ajjaks, lõua luid nattuke ligutaks ja kõrrist alla nelaks! Agga kes nimmetud pissokest waewa peaks põlgama, wõib ka sellera ellada; sest iggaühhel parkimata jännes nahka kassoka kandjal on wõimalik se läbbi kõbto toita, et ta päikesse paistel seljali mahha langeb ja su lahti teeb: seal saab ta kõht nattokese ajja pärrast täis! — Weel ennam, mis ial inimese südda ihtab ehk meel melitab, sedda saab ta parkimata jännes nahkse kassuka läbbi! Sowiksid sa sureks herraks, trahwiks ehk würistiks tõusta, siis sillita agga wasta karmwa omma kassukat ja ütle: „Ma tahhan seeki ehk seeki sada!“ siis olled sa seddamaid, mis sa ihhaldasid, olgo trahw, würist ehk weel surem. Sidi ja sammeti-rieded, tossina kaupaa teenrid ja ümmartajad, sured lossid, kuld tõllad ja uhked obbofed kasmawad ruttumast kui sened ma seest üles, ja kõik on sinno pärris omma. Tahhaksid sa maad ja walda endale pärrida, siis ei prugi sa rahha koppikast wälja anda, waid ütle agga: Ma ollen parkimata jännesnahka kassuka mees, seäl on kohhe ma ja wald sinno omma ja sinna olled wallitseja kui kõige surem kun-

ningas! — Mis ennemuisteses juttudes nõija-witsast rägitakse, misga kui pu ehk kiwvi wasto lües kätstakse: tõuse üles kaetud laud kolme, kae ehk kümne roaga, ja sedda: maid laud roga dega sundija nokka ette tõuseb, sedda ja weel suremad immeteggo wõib jännesnahka parkimata kassukas tehha. Parkimata jännesnahka kassuka kandja on Jummalale sarnane; temma wõib ue ma ja taewa lual!“

Seame selgeste, et kõik Kalendri luggejad meiega ühel meel üllemaal rägitud jutto jampsi lorriski arwawad, mis tegi mõistlik inimene ei wõi uskuda egga tõeks pidada. Nõnda mõtlewad kül mõistlikud inimesed, agga Marrilase maal olli luggu opis teist wiisi. — Mõningad läksid kõrtssil pool jobnud koi, wiskasid seddamaid omma lambanahka kassukad, mis kennad ja ued ollid, kas tulde ehk sõnnikusse, ja läksid teisel päwal parkimata jännesnahka kassukaid otsima. Linna, kuhho Marrilaste rumalus rutto olli tunginud, leiti kaupmehhi küllalte, kes Marrilaste jampsimisest kasso tahtsid püda. Need ütlesid, tulge mõnne nädala pärrast taggasi, ma pannen teie nimmed kirja ja tõutan, et iggamees ue jännesnahka kassuka peab sama. Kaupmehhed ostsid iggalt poolt tühja inna eest jänness nahku, kellest suremad luggu ei peta, ja lastsid sabbade kaupaa kassokaid tehha, mis iggale pole kauba turrule weeti. — Noh, seal tullid siis essitaks üks ja teine Marrilane, ostis ue kassuka ja käis kui ilparrakas mõda maad ümber, teised sedda nabhes ütlesid: Läksi ka parkimata jännesnahka kassukaid nõudma! Nattukese ajja pärrast näbri Marrilase maal jubba sabbade kaupaa jännesnahka kassuka mehhi; agga kellelgi ep olnud õlpsam põlli egga parrem ello kui lambanahka kassoka meestel, waid piddiwad tõdd teggema ja waewa näggema endisil kombel kui nälga ei tahtnud lõppeda; agga mis kõige raskem olli: tühhi parkimata jännesnahka kassukas ei annud kehale soja ja olli iggapiddi alwem kui endine lambanahka kassukas. Jubba wannast ajjast sadid ellasid Marrilaste maal ka mõnned mu suagu inimesed, kes kui Marrilased pargitud lambanahka kassukad kandsid. Kui need Marrilaste wiltsad luggu nägid, läks südda neil nuktaks, ja affasid sõbra kombel Marrilastele kassolikko nõu andma. Agga midda ennam haad nõu anneti, sedda hullemaks läksid jampsijad. Marrilaste pimmetad silmad ei läinud wallali, waid leiti igga turropäwal uusi kassoka esjait tossinade kaupaa linna ulitsal. Mõnne aasta pärrast jäiwad mõningad wanna kassukaga Marrilased kahhe wabbel mõtlema,

ja rääkisid issekestis, etš meie endine kassukas peaks niamma hā ollema kui teiste ued kassukad? Teised ue kassuka mehhed näitse kehvamad kui meie, ja külm panni talwel mitme hambad löddisema. Seal tulli üllemal nimmetud koerahammas taggasi ja ütles ue kassuka meestele: „Ausad mehhed! Teil on nüüd kül parremad kassukad kui enne, agga teie wanna ellopai ei kõlba. Tahhate teie kõige õnne offalisest sada, mis partimata jänneśnahka kassukas innimesele wõib anda, siis peate siit ärraminema. Igga mees mingo senna poole, kuhho ta isse tahhab, agga kolm päwa ja kolm ööd peab ta kinni silmadega otsekõhe eddasi minnema, ja pihho täis wilja seemneid taskus temmal ollema. Kuhho sa kolmandamal õhtul puhkama jääb, senna wiśka wilja iwwad mahha ja eida isse puhkama. Ja nüüd wata immet! Teisel ommikul üllesärtades leiad sa ennast kennas toas sidi wodiś; sured uhked ello honed, wiljaga täitetud aidad, rahha kastid, lojusse karjad ja muud on kõik siio pärralt.“ Et kül keddagi weel sedda asja ei oluud katsunud, siiski nähti jälle hulk rahwas wāna kassukaid ärwitama ja jänneśnahka kassukaid nõudma. Seal pillutas mitto nõukas Narrilane oīa ellamise ja lāks tormlase kombel teele, kunni kolmest päwast mitto nāddalad said ja nālg neid kōjjo taggasi sundis. Kül no mis targem rahwas selle tūhja kāmise wasto üteldes: Teie nāggite kül et jänneśnahka kassukad mingi õnne ei saatnud, kuis wõire nüüd uskuda et pihho täis mahha pillutud seeme iwwad seggust immet wõib tehha? Se on üks pōrase lorri. Wadake, armas rahwas, teie põlloma on kaunis, harrimine on waewalik ja sõnniku pudus. Piddage põllo harrimise jures ifka suremat hoolt, forjage rahha kōppikad et jõuaksite aega mōda ellamise kōhta pärrisest nõuda, siis olleks teil iggapiddi lahke ellamine ja kaunis pidbo. Jēseārranis pōggenege wina eest, mis wāgga kahjolit on; sest ei wiśt kēgi targal meelē ja selge pāāga jänneśnahka kassukat ja imeteggewad maad olleks lāinud otśma. Wāna õppitud lambanahka kassukas ja pärris sündimise ma on kõige tullusamad. Kes Jumalat palludes tō wae wa ja hōlekandmist ei põlga, selle kätte tōdd saab Jēsand õnnistama, agga ei maggaja kas si subhu ial hiir ei sa jookśma.

Kül nüüd Kalendriluggejad mõtlewad, et nisuggune tōśsine sõbralik nomimine kõik ekśijad õige teele taggasi sai juhhatama ja mõnda jänneśnahka kassuka meest kahjettsema panni! Kes ni mõtleb, ei tunne weel Narrilasi!

Sellepārrast et targema rahwa sowimine mõistlik olli, põlgasid Narrilased õppetust ja akkasid weel hullemine māsama. — Üks õppetud wāmees, kes sel korral Narrilase maal reisimas olli, kirjutas sest asjast nõnda: „Juhus Jūrri kuul luggu, mis ime ja halle nāhha olli. Narrilasi, kes ruimala jutto mōda teele ollid lāinud, tulli nüüd saddade kaupa pettiśmaalt taggasi, kül mehhi, naissi ja lapsi. Sündis se õnneto assi parrajal talwe tee laggumise aeal, kus neimad põlwili porri sees roñisid, ei oluud mõnningal toito egga ilpo ümber! Wāna partimata jänneśnahka kassukad ollid mārjast sanud ja kōkko fortśunud, mis kui narrakad wālja paistid. Iggaś kōhhas leiti tee āres Narrilasi puhkamas, ja saggedaśte naissi, kellel ilja aego sündinud lapsed rinnaś ollid. Kōlle olli kuulda, kuddas neimad seal nõuandjaid wandusid ja sedda taggakahhetśesid, et endist parremat põlwe mahha jāt nud. Agga mitte üht ainust ei leitud hulga seast kes oīa ruimalusele sedda sūitś olleks armanud! Sellepārrast tahhame julgest tunnistada: et kui tāna ehk hōme üks meletō-jampśia-lorri üllesōstetaks, siis tulles Narrilasi jälle tuhhande kaupa, agga kui tōśsist jutto rāgitaks, sedda ei kule üks ainus loom. Se on Narrilaste kōmbe.“ —

Ripikkalt tānawo, muido ei jā targema rahwa õpetuse tarwis Kalendri lehtede le maad! Meie wõikśime Narrilase tempudest wiis aastad järreśtiko rākida, egga ei jõuaks siiski kõik nende meletumad kōmbed üllesōstetada. Ja et nüüd meie maal, kudda üllemal nimetāsime, Narrilasi suggugi ei ella, sellepārrast ka meie mõistlikkul rahwal nisuggused juttud ei kõlba. Meie armas ma rahwas ośkab hā ning kurja wahhel wahhet piddada, nõuab kõigest wāest õppetust, puab päw päwalt targemaks sada, ja peab sedda naeruks, kui kēgi teimale ütles: Partimata jänneśnahka kassukas on parrem kui üks pargitud tubli lamba nahka kassukas. —

J. R.

Tarto linna kiwī-sild.

(Wata kōjjo Kalendri ees.)

Kes Tartus kās, se kül ka uhket kiwī-silda nāggi, mis üle Gēma-jõe rahwale eddasi ja taggasi teed annab. Mis siis teima sündimise aasta olli, kes tedda ehitas ja mis teima ehitamise jures sündis? Mōnigi üle silla lāks, ei tea kas ta teima illu tāhhele pañi; teiste asjade järrele armaste inime ne küśib.

Ülle Ema: jõe olli ennemuiste pu sild. Kui wimast korda 1775 aastal lin ärra põlles, põlles ka sild ärra. Siis wallitseja Keisri praua Katharina II. andis eimast armust mõnda abbi waeste koddanikudele ja andis ka 60.000 rubla kiwvi-silla ehitamise tarwis. Eestimine alluškiwwi pandi 1781, teggiwad tõdd igga päaw liggi sadda wehe mehhi ja wanga ja saiwad iggaüks päwa eest 10 koppikat palka. 1784 olli uhke sild walmis, sel aeal se eestimine raudkiwwi sild meie mail ja täninigi weel se ainus.

Turro pool wärrawate küles on kiwwi-lehtede peal luggeda, pahhemat kät laddina ja parremat saksa keli:

„Jõggi, siin wäbhenda oina jooksu, Katharina II. kassib. Ta ehitas selle eestimise kiwvi-silla meie mail, linnale ja male kassuks.“

Taggumise wärrawa küles üllewal on luggeda:

„Wäe-obersti Schröderi kae al paani 1781 eestimise kiwwi ja teggi 1784 silla walmis Johan Anton Zaflowsky.“

Olli tarwis kotta, kus sild ehitati, kuiwaks tehha ja sellepärrast weti müür üllewalt poolt jöest läbbi; Emakest palluti paar samm uimber jooksta ja silla kõrwas al pool on weel kott nähha, kus jõggi jälle taggasi oina pärris te peale sai.

Wana rahwa suust kulin, et Emake selle paelutami-sega rahbul ei tahnud olla ja mõnigi kord müri püdis mahha wiffata. Ugga ei jätsand. Üksford kuuldi siis nukra älega üüdwat: „Peda parras poega, No armas poega! tulge eina aitamaie, eina paelust peastamaie.“ Pärrast sedda aega ei olle Ema suust sõnuk-st kuulnud.

Mõne te-käija melest ta wägga kitsas on; kui üks wantriga ühbelt poolt tulleb, odako wastatulleja teisel pool. Sellepärrast on ni kitsas, et sel aeal Tartut tahti kõrwaks linnaks tehha. Küllap on Kalendri-lugaeja mõnda sõima: mist ja rio-sõna kuulnud, kui teine pikkaline tulleb ja teisel wastatullejal fiir tagga on. Ugga sest ei olle palju wigga; kui õhta kaks, ei olle kessi otama jänud, kōif on ülle mah-tunud. Ei olle ka iaga-ühbel aeg kitsas, kes kõige suremat kārra teeb. Tulleb ka neile aeg, kus wimast korda aina tassa ülle silla sõidawad mušta wantri peal, ja otawad kōif wastatullejad ea melega, sest et teawad, et ta teist korda eina ülle ei sõida — siis lähheb ta pikka und uinuma.